Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

«СОВЕТ УЗБЕКИСТОНИ» — ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМИТЕТА КОМПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ УЗБЕКСКОЙ ССР

46-йил чиқиши № 159 (12.813). 10 июль 1964 йил ЖУМА. Баҳоси 2 тийин.

Ҳар туп ғўза серкўсак бўлиши учун агротехника тадбирларини вақтида, сифатли бажаринг ✽ *Тупроқни юмшоқ сақланг* ✽ Далаларни бегона ўт босмасин ✽ *Экинни меъёрида суғоринг* ✽ Ҳашаротни дарҳол қириб ташланг.

Ғалла ФРОНТИДА

ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ МАРРАГА ЕТДИ

Тошкент областининг ғаллакорлари катта меҳнат ғалабасини қўлга киритдилар. Давлатга дон сотиш плани (шолидан ташқари) муддатидан илгари ошириб бажарилди. Мамлакатга пландаги 27.000 ўрнига 28728 тонна сифатли дон етказиб берилди.

Ҳозир область ғаллакорлари давлатга мажбурият ҳисобига дон топширишни қизғин давом эттирмоқдалар.

БУХОРО ҒАЛЛАСИ

БУХОРО, («Совет Ўзбекистони» мухбиридан). Область колхоз ва совхозлари ғалла тайёрлаш ва давлатга сотиш йиллик планини муддатидан олдин муваффақият билан бажардилар.

Давлат омборларига 100 минг пуддан ортиқ аъло навли дон тўкилди. Дон топшириш қизғин давом этаётир.

ИЮЛЬ—ҲОСИЛ ТЎПЛАШ ОЙИ

7 июлда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида июлда ва августнинг бошларида ғўзани қандай парвариш қилиш кераклиги тўғрисида олимлар, мутахассислар ва илғор хўжаликларнинг раҳбарлари билан фикрлашилди.

Шу нарса қайд қилиндики, ғўза ўтган йилдагига нисбатан суст ривожланмоқда, турли районларда ғўзанинг ривожланиши 7 кундан 15 кунга қадар кечикмоқда.

Ғўзанинг ривожланишидаги кечикишни тугатиш учун барча агротехника тадбирларини юқори сифатли ва ўз вақтида ўтказиш: озиқлантиришни тезроқ тугаллаш, тупроқни юмшоқ ҳолда сақлаш, бегона ўт босишига йўл қўймаслик, ғўзани кечаю кундуз суғориш, экинга ҳашарот зарар етказишига йўл қўймаслик, чеканкани вақтида ўтказиш керак.

Ҳозирги пайт мўл ва барвақт етиладиган ҳосил тўплашда энг масъулиятли давр эканлиги қайд қилиб ўтилди. Ҳозирги даврда пахтакорлар барча тадбирларни пухта бажаришлари, ҳар туп ғўзани меҳр билан парвариш қилишлари керак.

Мўл ҳосил тўпланишини таъминлайдиган барча асосий тадбирлар юзасидан қуйидагилар тавсия этилди:

ОЗИҚЛАНТИРИШ

Илмий муассасаларнинг кўп йиллик маълумотлари ва илғор хўжаликларнинг тажрибаси ғўзани азотли ўғитлар билан озиқлантиришни 15-20 июлдан кечиктирмай тугаллаш зарурлигини кўрсатиб турибди. Ғўза бундан кечикиб озиқлантирилса ғовлаб кетади, кўсакларнинг етилиши кечикади, биринчи сорт пахта камаяди ва пахта ҳосилдорлиги ҳам ортмайди. Айниқса бу, ривожланишдан кечикаётган ғўзаларга тааллуқлидир. 15-20 июлдан сўнг ғўзани фақат фосфорли ўғитлар билан уни яхши чиритилган ва майдалаб элакдан ўтказилган гўнгга аралаштириб солиш керак. Гўнг аралаштириш натижасида суперфосфат тупроққа бир текис тушади ва ғўза углекислоталардан яхши баҳра олади. Ғўзада кўсаклар пайдо бўлаётган даврда унинг аҳамияти каттадир.

СУҒОРИШ

Экинни тўғри суғориш шу кунларда жуда катта аҳамиятга эгадир. Тупроқда нам етарли бўлмаса ғўза озуқа ололмайди ва иссиқда қовжираб қолади. Бунинг оқибатида шоналар ва тугунчалар кўплаб тўкилиб кетади. Шунинг учун ҳам ҳамма жойда суғоришни тезлаштириш лозим.

Экинни тупроқ, гидрогеологик шароитни ва ўсимликнинг аҳволини ҳисобга олиб, табақалаштириб суғориш, сув нормасини ҳам шунга қараб белгилаш керак.

Ер ости сувлари чуқур жойлашган (5 метрдан чуқур), шунингдек шўрланган тупроқли ерларда экинни ҳар 10-15 кундан сўнг суғориб, кунда гектарига 1000-1500 кубометр сув қуйиш мумкин. Ер ости сувлари юза жойлашган (1-2 метр) участкаларда ҳар 15-20 кун ва ҳатто ундан ҳам кўпроқ вақт ўтгач ғўзани суғориш ва гектарига 800-900 кубометр сув қуйиш керак.

Тошлоқ ва сувни тез ўтказиб юборадиган ерларда суғориш нормаси кўпайтирилса ғўзанинг илдизи жойлашган тупроқдаги тўйимли моддаларни сув ювиб кетиши мумкин. Шунинг учун бундай участкаларда ҳар 8-10 кунда гектарига 700-800 кубометр сув қуйиш лозим.

Унумдор тупроқли ерларда ғўза ғовлай бошлаб, шона ва тугунчалар кам бўлса, ортиқча суғориш ва кўп нормада сув қуйиш ғўзани яна ҳам ғовлатиб юборади. Бундай майдонларда ғўзани камроқ суғориш ва сув нормасини ҳам камайтириш лозим.

Яхши ривожланган ғўза учун июль ойида бир кеча-кундузда 100 кубометр сув сарфланади. Экинни неча кундан сўнг суғориш кераклигини кўп ҳолларда ана шунга қараб белгилайдилар.

Суғоришдан сўнг тупроқнинг ўз вақтида ва сифатли юмшатилиши намнинг сақлаб қолинишига ва суғориш орасидаги муддатни узайтиришга хизмат қилади.

Шўрланган тупроқли ерларда намнинг буғланиши ва тупроқдаги намнинг юзага кўтарилиши натижасида ғўзанинг илдизи ривожланадиган қатламда туз тўпланиб қолади ва у ўсимликнинг ривожланишини ҳамда шона ва гуллар ҳосил қилишини кечиктириши мумкин. Бундай тупроқли участкаларда суғориш кечиктирилса, ҳосил камайиб кетади ва унинг етилиши ҳам кечикади. Кўп норма билан ўз вақтида сифатли суғориш тупроқдаги тузларни камайтиради ҳамда ғўзанинг ривожланиши учун яхши шароит яратади.

Бизда сув кам, шунинг учун уни исроф қилмаслик керак. Кечаси ҳам, кундузи ҳам мавжуд сув ресурсларидан бир меъёрда унумли фойдаланиш лозим.

Ер ости чучук суви юза жойлашган майдонларда (Чирчиқ, Оҳангарон дарёларининг қуйи оқими ва Зарафшон дарёсининг Самарқанд областидаги қисми атрофи, Фарғона водийсидаги Избоскан ва бошқа бир қанча районларда) коллектор ва зовурларни туташтириш йўли билан ер ости сувларининг бир метрдан юқорига кўтарилиб кетмаслигига эришиш керак.

Ғўзани ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларини суғориш учун канал ва ариқлардаги сувлар етарли бўлмаса, коллектор-зовур сувларидан уни ариқ сувига аралаштириб, ёки шундайлигича фойдаланиш мумкин.

Агар коллектор-зовур сувининг бир литрида 2-3 грамм туз бўлса, ундай сув билан ғўзани суғорса бўлаверади, агар туз бундан кўпроқ бўлса, ариқ сувига аралаштириб, ғўзага оқизиш керак. Шўр сувли коллектор ва зовурларга тўғон солиш шу атрофдаги зонада тупроқнинг шўрланиб кетишига сабаб бўлиши мумкин.

ҚАТОР ОРАЛАРИНИ ИШЛАШ

Июлда қатор ораларини ишлашни суғориш билан тўғри боғлаб олиб бориш, культивация ўтказилишини кечиктирмаслик, бу ишни тупроқ етилиши биланоқ дарҳол бажариш катта аҳамиятга эгадир.

Культивациянинг кечиктирилиши тупроқдаги намнинг кўтарилиб кетишига ва ернинг серкесак бўлиб қолишига сабаб бўлибгина қолмай, ғўза илдиз системасининг қаттиқ зарарланишига ҳам олиб келади. Бунинг оқибатида ўсимликнинг озиқланиши қийинлашади: солинган ўғитдан ёмон фойдаланилади, ўсимликнинг вилт билан касалланиши кучаяди, гул ва шоналар кўпроқ тўкилиб кетади.

Июлда кўпчилик далаларда кўндалангига культивация ўтказиш мумкин.

Узунасига культивация ўтказиш вақтида тупроқ яхши юмшатилиши ҳамда ғўза илдизининг кўп зарарланмаслиги учун ККО ишчи органларини тўла ишга солиш, уларни шароитга қараб тўғри жойлаштириш керак. Четдаги ишчи органларни тупроқни 8-10 сантиметр, ўртадаги ишчи органларни эса 14-16 сантиметр чуқурликда юмшатадиган қилиб ўрнатмоқ керак.

Ҳимоя зонасини бу даврда 15 сантиметргача кенгайтириш лозим. Культивация вақтида ўсимликнинг зарарланмаслиги учун тракторларга тўсиқлар ўрнатилади, культиваторнинг туртиб чиққан қисмлари латта билан ўралади.

(Давоми иккинчи бетда).

ИЛҒОР ҒАЛЛАКОРЛАРИМИЗ

КОММУНИСТ Ойхол Шаравилова Яккабоғ бошқармасидаги «Правда» колхозида ғаллачилик бригадасига бошчилик қиляпти. Ўртоқ Шаравилова бошлиқ бригада ғаллакорлари 40 гектар майдонга экилган арпанинг ҳар гектаридан 40 центнердан хирмон кўтардилар. И. Глауберзон фотоси.

СССР ҚУРОЛЛИ КУЧЛАРИ ҲАРБИЙ АКАДЕМИЯЛАРИНИ БИТИРИБ ЧИҚУВЧИЛАР ШАРАФИГА

МОСКВА, 8 июль. (ТАСС). Бугун Катта Кремль саройида СССР Қуролли Кучлари ҳарбий академияларини битириб чиқувчилар шарафига традицион қабул маросими ўтказилди. Қабул маросимини КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети уюштирди.

Академияларни битириб чиқувчилар, уларнинг ўқитувчилари ва профессорлари, Совет Армияси ва Ҳарбий Денгиз Флотининг таниқли ҳарбий бошлиқлари СССР Олий Советининг Мажлислар залига тўпланишди.

Г. И. Воронов, А. П. Кириленко, А. Н. Косигин, А. И. Микоян, Н. В. Подгорний, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, Н. С. Хрушчев, Н. М. Шверник, В. В. Гришин, Л. Н. Ефремов, Ю. В. Андропов, П. Н. Демичев, Л. Ф. Ильичев, В. И. Поляков, Б. Н. Пономарев, А. П. Рудаков, В. Н. Титов, А. Н. Шелепин ўртоқлар, СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари Н. Г. Игнатов, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари И. Т. Новиков ва Л. В. Смирнов, ВЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари С. П. Павлов, СССР мудофаа министрининг биринчи ўринбосари Совет Иттифоқи Маршали А. А. Гречко, Совет Армияси ва Ҳарбий Денгиз Флоти Бош сиёсий бошқармасининг бошлиғи армия генерали А. А. Епишев, Совет Иттифоқи Маршаллари Н. И. Крилов, В. И. Чуйков, К. С. Москаленко, И. Х. Баграмян, авиация бош маршали К. А. Вершинин, авиация маршали В. А. Судец, Совет Иттифоқи Маршаллари С. М. Будённий, К. Е. Ворошилов, А. И. Еременко, М. В. Захаров, И. С. Конев, К. К. Рокоссовский, В. Д. Соколовский ва С. К. Тимошенко, адмираллар В. А. Касатонов ва Б. М. Гришанов, қўшин турларининг маршаллари, Совет Армияси ва Ҳарбий Денгиз Флотининг генераллари ҳамда адмираллари президиумдан жой олишганида, залда гулдурос, давомли қарсаклар янграб кетади. СССР космонавт-учувчилари Ю. А. Гагарин, А. Г. Николаев, П. Р. Попович, В. Ф. Биковский ва бошқалар ҳам президиумдан жой оладилар.

Мажлисни СССР мудофаа министрининг биринчи ўринбосари, Совет Иттифоқи Маршали А. А. Гречко очди.

Маршал А. А. Гречко нутқидан кейин ҳарбий академияларни битириб чиқувчилар номидан инженер-капитан В. А. Чуриков, социалистик мамлакатларнинг бу йил Совет Иттифоқи ҳарбий академияларини битириб чиққан генераллари ва офицерлари номидан Чехословакия Халқ армиясининг генерал-майори Станислав Прохазка, ҳарбий академиялар профессор-ўқитувчилар составы номидан инженер-контрадмирал В. В. Екимов сўзга чиқдилар.

Гулдурос қарсаклар билан кутиб олинган КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари, СССР Министрлар Советининг Раиси ўртоқ Н. С. Хрушчев ёрқин нутқ сўзлади. (ТАСС).

ЎРТОҚ Н. С. ХРУШЧЕВ НУТҚИ

Азиз ўртоқлар!

Партия ва ҳукумат раҳбарларининг ҳарбий академияларни битириб чиқувчилар билан учрашувларини ўтказиш ажойиб традиция бўлиб қолди. Мен ва менинг ўртоқларим, партиямиз Марказий Комитети Президиумининг аъзолари, бугун бу яхши традицияни давом эттираётганлигимиз учун жуда хурсандмиз.

Ҳарбий академияларни битириб чиқувчиларни партия Марказий Комитети ва Совет ҳукумати номидан ўқишни тамомлаганликлари билан қизғин қутлашга ва уларга Ватан олдидаги ўзларининг ватанпарварлик бурчларини, совет халқи олдидаги масъулиятли ва фахрли вазифаларини бажаришда муваффақиятлар тилашга ижозат бергайсиз.

Ҳарбий академияларни битириб чиқувчиларни — қардош социалистик мамлакатларнинг офицерларини зўр мамнуният билан сидқидилдан қутлайман. Сиз, азиз дўстларга, мураккаб ҳарбий ишда муваффақиятлар тилайман. Барча социалистик давлатлар қуролли кучларининг жанговар ҳамдўстлиги йилдан-йилга мустаҳкамланиб ва ривожланиб борсин, деб чин юракдан истак билдираман.

Бизнинг учрашувларимиз традицион учрашувлар бўлиб қолди, лекин турмуш бир жойда турмайди: бутун дунё жуда катта революцион ўзгаришларни бошидан кечирмоқда. Бизнинг мамлакатимиз коммунизм йўлидан йилдан-йилга катта қадамлар қўймоқда. Шу сабабли, ҳарбий академияларни битириб чиқувчилар билан ҳар сафарги учрашув янги вазиятда ўтади.

Бизнинг замонимизда экономикада, ижтимоий турмушда, фан ва маданиятнинг ривожланишида, халқаро муносабатларда кўпгина ажойиб ҳодисалар бўлиб турибди. Совет Иттифоқидаги хўжалик қурилиши тўғрисида гапириладиган бўлса, ҳозир шу нарса яққол кўриниб турибдики, саноат ишлаб чиқаришининг ҳажми жиҳатидан етти йиллик планнинг ошиғи билан бажарилиши турган гап.

Партия экономикамизни тағин ҳам юксак даражага кўтариш йўлида ўтган йил катта чора ва тадбирларни амалга оширди. Биз халқ хўжалигининг турли тармоқларини химиялаштириш, ҳозирги замон химиясининг муваффақиятлари асосида қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини интенсивлаштириш, электрлаштириш ва комплекс механизациялаш йўлини бошлаб юбордик.

Партия кўраётган чоралар дон, гўшт, сут ва бошқа маҳсулотлар етиштиришни тез кўпайтиришни таъминлашига, саноат ва қишлоқ хўжалик маҳсулотини кўпроқ олишга имкон беришига совет кишиларининг ишончи комил.

Партия ва ҳукумат экономикани ривожлантиришда эришилган муваффақиятларга таяниб, совет кишиларининг фаровонлигини янада ошириш тадбирларини ўтказмоқдалар.

Ўртоқлар! Кейинги вақтларда халқаро вазиятда кескинлик бирмунча юмшаганлиги кўриниб турибди. Атмосферада, космик фазода ва сув остида ядро қуроли синовларини тақиқлаш тўғрисида ўтган йил шартнома тузилганлиги халқаро вазиятни яхшилашга ёрдам берди. Шундан сўнг ядро қуроли ўрнатилган объектларни космик орбитага чиқармаслик тўғрисида битим тузилди, шунингдек Совет Иттифоқи, Америка Қўшма Штатлари ва Буюк Британия парчаланувчи материалларни ҳарбий мақсадлар учун ишлаб чиқаришни қисқартириш тўғрисида қарор қабул қилдилар.

Турли социал тузумдаги давлатларнинг тинч-тотув яшашини ва тинчликни мустаҳкамлашга қаратилган совет ташқи сиёсати янги ғалабалар қозонди. Мустаҳкам тинчликни таъминлаш, инсониятни термоядро уруши хавфидан қутқариш, турли социал тузумдаги давлатларнинг тинч-тотув яшашини таъминлаш шундай олижаноб мақсадлардирки, шу мақсадлар йўлида Совет ҳукумати халқаро майдонда тинмай кураш олиб бормоқда.

Совет ҳукумати ва бизнинг халқимиз ленинча сиёсатга қаттиқ амал қилмоқдалар. Биз тинчлик бўлишини талаб қилмоқдамиз ва тинчлик ишини қаттиқ туриб ҳимоя қилмоқдамиз. Бизга урушнинг кераги йўқ, уруш халқлар бошига фақат кулфатлар келтиради, моддий бойликларни вайрон қилади, одамларнинг ёстиғини қуритади. Урушга қаршимиз, деб гапирганимда, мен бу гапни агрессив, босқинчилик урушларини назарда тутиб айтаётирман. Лекин бошқача урушлар бор, бу — миллий озодлик урушларидир, мазлум халқлар ўзларини эзиб ётган мустамлакачиларга ва империалистларга қарши курашга кўтарилиб қиладиган урушлардир. Бундай урушларни биз адолатли ва муқаддас урушлар, деб ҳисоблаймиз. Қўлига қурол олиб, ўз мустақиллигини ва озодлигини қаттиқ туриб ҳимоя қилаётган халқларни қувватламоқдамиз. Биз уларни шунчаки сўзда эмас, балки конкрет ишлар билан қувватламоқдамиз. Буни ўз мустақиллиги учун ёки ўз мустақиллигини мустаҳкамламоқ учун курашаётган халқлар яхши билади.

Мустамлакачилар ва империалистлар империализм асри туғаганлигини тушунишни истамаётирлар. Улар жаҳоннинг кўп районларидан ўз ихтиёрлари билан кетаётганлари йўқ, ўзларининг мустамлакачилик имтиёзларини тарк қилишни, халқларни талашдан воз кечишни истамайдилар. Шу сабабли, халқлар қўлларига қурол олиб, мустамлакачиларни ҳайдаб юборишга ҳақлидирлар. Биз бу гапни Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг минбаридан туриб ҳам бутун дунёга эшиттириб айтганмиз, ўшанда Совет Иттифоқи мустамлакачилик системасини тугатишни таклиф қилган эди.

Совет кишилари мавжуд халқаро аҳволни, биз яшаб турган шароитни реал равишда кўришлари ва бунга реал баҳо беришлари лозим. Ҳозир мавжуд бўлиб турган халқаро кескинлик ўчоқлари хатарлидир. Жаҳоннинг турли қисмларида эса бундай ўчоқлар, афсуски, оз эмас. Бу ўчоқларнинг хатарли эканлигига сабаб шуки, ўша районларда ҳақиқатда маҳаллий урушлар олиб борилмоқда. маълум ҳолат вужудга келганида, бу маҳаллий урушлар катта можарога айланиб кетиши, ҳатто жаҳон ёнғинининг бошланиб кетишига сабаб бўлиши мумкин.

Жанубий Вьетнамда Америка Қўшма Штатлари кўп йиллардан бери агрессив қонли уруш олиб бормоқда. Америка Қўшма Штатлари жаҳон жандарми бўлиш ролини бажармоқда, Жанубий Вьетнам халқининг миллий озодлик ҳаракатини бостиришга интилмоқда. Бу — хатарли сиёсатдир, шунинг учун ҳам биз бу хусусда Америка Қўшма Штатларининг ҳукуматини неча марталаб огоҳлантирдик. Жанубий Вьетнам халқи қўлига қурол олиб, ўз озодлиги учун, ўз ҳуқуқлари учун кураш олиб боришга тўла равишда ҳақли. Жанубий Вьетнам халқи ўз озодлиги ва мустақиллиги учун муқаддас кураш олиб бормоқда, шунинг учун ҳам биз бу курашда Жанубий Вьетнам халқини қувватламоқдамиз.

Жанубий Кореяни ҳақиқатда Америка қўшинлари оккупация қилиб турибди, бу мамлакатнинг халқи эндиликда бундай аҳволга тоқат қилишни истамайди.

Лаосдаги вазият жиддийлашмоқда, у ерда агрессив империалистик давлатларнинг аралашуви хатарли оқибатларга олиб келадиган уруш бошланиб кетишига сабаб бўлиши мумкин.

Ёки жаҳоннинг бошқа бир районини олиб кўрайлик. Америка Қўшма Штатлари Кубанинг суверенитетини бузиш, унинг осмон чегараларини ёриб ўтиш ҳуқуқини ўзлаштириб олмоқда. Американинг жосус самолётлари Озодлик ороли тепасида учиб юрибди, чунки Америка Қўшма Штатларига Куба территориясини инспекция қилиш зарур бўлиб қолган эмиш.

Сал-пал жиддий фикр юритувчи, яна бунинг устига кучларнинг жаҳондаги нисбатини реал тушунадиган кишиларнинг агрессия сиёсатини, бошқа давлатларнинг ички ишларига аралашиш сиёсатини қувватлашларига ақл бовар қилмайди.

Бирор мамлакат ўзига қўшни бўлган давлатдан кучлироқ эканлигидан фойдаланиб, халқаро муносабатларда нималарга йўл қўйиш мумкин-у, нималарга йўл қўйиш мумкин эмаслиги ҳақида фатво бериш ҳуқуқини ўзлаштириб олишига, ўзини-ўзи қози қилиб қўйишига йўл бериш ярамайди. Бошқа бир давлатнинг суверенитетини бузиш ҳуқуқини ўзбошимчалик билан бир томонлама тарзда ўзлаштириб олиш сиёсати авантюристик сиёсатдир. Бундай йўлга тушиб олиш халқаро ҳуқуқни босқинчилик билан алмаштириш демакдир. Агар бундай ҳаракатлар тўхтатилмаса, бу нарса Кариб денгизи районида ҳам жуда жиддий оқибатларга олиб келиши мумкин. Бундай сиёсатга йўл қўйиб бўлмайди, чунки бундай сиёсатга йўл қўйиш жаҳоннинг бошқа районларида агрессив кучлар учун юқумли ўрнак бўлиб қолиши мумкин.

Қўшма Штатларга Кубанинг давлат тузуми ёқмайди, Куба Совет Иттифоқи билан ва бошқа социалистик мамлакатлар билан дўст бўлаётганлиги ёқмайди, Куба ривожланишнинг социалистик йўлини танлаб олганлиги ёқмайди. Лекин бу нарса Америка Қўшма Штатларининг Куба Республикасининг ички ишларига аралашиши учун асос бўла оладими, ахир?

Совет Иттифоқининг қўшниси бўлган баъзи давлатларнинг ҳарбий блокларга аъзо бўлиб кирганлиги ва Америка Қўшма Штатларининг иттифоқчилари эканлиги бизга ҳам ёқмайди-ку. Хўш, Американинг бу ҳаракатида мантиқ бор деб айтилса-ю, шу мантиққа амал қилинадиган бўлса, у ҳолда Совет Иттифоқи мазкур давлатларнинг суверенитетини буза бериши ва осмондан учиб бориб, уларнинг территориясида «инспекция» ўтказа бериши лозим экан-да. Нима учун бир томон бошқа томоннинг бу ҳуқуқдан фойдаланишини инкор қилиб, бундай ҳуқуқни ўзлаштириб ола бериши керак? Агар шундай сиёсатга амал қилинадиган бўлса, у ҳолда тинчлик бўлмайди, балки ҳар ким ўзи билган номаъқулчиликни қила берадиган бўлиб қолади. Лекин бу йўл, айниқса бизнинг замонимизда, тинчликка олиб бормайди, балки кескинликни кучайтиришга олиб боради.

Турли социал системалардаги давлатлар ўртасида тинчлик бўлиши учун давлатларнинг социал тузуми қандайлигидан, шу давлатларнинг катта ёки кичиклигидан қатъи назар, уларнинг суверенитетини ҳурматлаш зарур, буюк давлатлар ҳамма давлатлар билан қилаётган ўзларининг муносабатларида ички ишларга аралашмаслик сиёсатини ўтказишлари зарур. Чинакам халқаро хавфсизликнинг гарови мана шунда.

Кипрдаги аҳволнинг кескинлиги ҳали давом этмоқда. Маълумки бу оролнинг халқи инглиз мустамлакачиларига қарши курашга кўтарилди ва муваффақиятга эришди. Лекин ҳозир Кипр тепасида яна қора булутлар пайдо бўлмоқда. Империалистлар икки жамоа — греклар жамоаси билан турклар жамоаси ўртасидаги миллатчилик зиддиятларини авж олдириб, Кипрни яна оккупация қилиб олиш тараддудини кўрмоқдалар.

(Давоми иккинчи бетда)

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ЎРТА ОСИЁ БЮРОСИДА

КПСС Марказий Комитетининг Ўрта Осиё Бюроси Ўзбекистон, Қирғизистон, Тожикистон, Туркманистон Компартиялари Марказий Комитетларининг ва Чимкент область партия комитетининг шу йил июль ойида Ўрта Осиё республикаларида ва Қозоғистон ССРнинг Чимкент областида пахта териш техникаси ремонти ва терим машиналарининг механик-ҳайдовчиларини тайёрлаш иши қандай бораётганлигини ўзаро текшириш ўтказиш тўғрисидаги таклифини маъқуллади.

Ўзбекистон ССР Тожикистон ССРда ва Қозоғистон ССРнинг Чимкент областида, Қирғизистон ССР Туркманистон ССРда, Тожикистон ССР Ўзбекистон ССРда, Туркманистон ССР Қирғизистон ССРда текшириш ўтказади; Қозоғистон ССРнинг Чимкент области Ўзбекистон ССРнинг Тошкент областида текшириш ўтказади.

Ўзаро текшириш пахта териш техникаси ремонтини ташкил этиш ва унинг технологиясини яхшилашга, малакали механик-ҳайдовчиларни тайёрлаш соҳасидаги ишларни кучайтиришга, терим машиналарини яқин вақт ичида бутунлай тахт қилиб қўйишга, дефолиантлар, десикантларни ташиб келтиришга ва пахтаси машина билан териладиган участкаларни ажратиб қўйишга ёрдам бериши лозим.

Ўзаро текширишда тажрибали механизаторлар, «Сельхозтехника» бирлашмалари, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министрликларининг мутахассислари, партия, совет ва комсомол ходимлари иштирок қилишлари керак.

Ўзаро текшириш илғор хўжаликларнинг қишлоқ хўжалик техникасидан самарали фойдаланишда ва пахтачиликда комплекс механизацияни жорий қилишда тўплаган тажрибаларини ўрганиш ва кенг ёйиш соҳасида қардошларча ўзаро ёрдам кўрсатишга қаратилиши лозим.

КПСС Марказий Комитети Ўрта Осиё Бюроси жойларда колхоз ва совхозларни пахтани машинада теришга тайёрлаш юзасидан ўз вақтида тегишли чоралар кўрилишигина терим техникасидан ғоят унумли фойдаланиш, пахтани ўз вақтида териб олиш, ва келгуси йилда мўл ҳосил етиштириш учун асос яратиш имконини беради, деб кўрсатиб, партия, совет ва қишлоқ хўжалик органлари раҳбарларининг эътиборини шунга жалб этади.

Н. С. ХРУШЧЕВ НИДЕРЛАНДИЯ ТАШҚИ ИШЛАР МИНИСТРИ ИОЗЕФ ЛУНСНИ ҚАБУЛ ҚИЛДИ

СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрушчев расмий визит билан Совет Иттифоқида меҳмон бўлиб турган Нидерландия ташқи ишлар министри Иозеф Лунсни 8 июлда Кремлда қабул қилди.

Н. С. Хрушчев билан Иозеф Лунс ўртасида дўстона суҳбат бўлди. (ТАСС).

ЎРТОҚ Н. С. ХРУШЧЕВ НУТҚИ

(Боши биринчи бетда)

Империалистлар ўзларининг авантюристик мақсадларини кўзлаб Туркияни гижгижламоқдалар. Биз Туркиянинг қўшнисимиз ва у билан дўстлик муносабатларида яшашни истаймиз. Биз бунинг учун ҳамма чораларни кўрмоқдамиз. Туркияда, афсуски, шундай кучлар борки, улар ҳеч бир қонуний асосга эга бўлмаганлари ҳолда, ўз шартларини кипрликларга қабул қилдиришни истайдилар, ҳарбий куч билан бостириб кирамиз, деб таҳдид қилмоқдалар. Бу сиёсат мазкур райондаги аҳволни тағин ҳам кўпроқ мураккаблаштирмоқда.

Кучи бўлган давлатнинг бостириб кириш учун баҳона топиши унчалик қийин эмас. Ҳозирги вақтда тинчликни бузиш, бирор мамлакатнинг, ҳатто кичкина мамлакатнинг суверенитетини бузиш жиддий оқибатларга олиб келади. Бундай бузиш хатарли занжирли реакцияни бошлаб юбориши мумкин. Буни Туркия ҳам ҳисобга олиши лозим.

Кипр оролида яшаб турган халқлар ўртасида — греклар билан турклар ўртасида дўстпарварлик асосида Кипр масаласининг ҳал қилинишини Совет Иттифоқи табриклайди. Меҳнаткаш греклар — ишчилар ва деҳқонлар ҳамда меҳнаткаш турклар — ишчилар ва деҳқонлар битта оролда яшайдилар, улар бир-бирлари билан ҳамиша топишадилар ва бир-бирлари билан топишибгина қолмасдан, шу билан бирга, улар агар сиртдан аралашиш хавфи бўлмаса, бир-бирини мамнун қилиб, қардошларча яшашлари ва ривож топишлари ҳам мумкин.

Кипр ишларига чет давлатларнинг аралашувини тўхтатиш керак, Англия қўшинлари ва бошқа қўшинларнинг ҳаммаси Кипрдан олиб чиқиб кетилиши керак. Ана шунда кипрликлар ўз олдида турган масалаларни ўзлари ҳал қилиб оладилар. Улар бу масалаларни тарихан вужудга келган шароит сабабли мазкур оролда яшаб турган ҳар иккала жамоанинг —греклар жамоаси билан турклар жамоасининг манфаатларини кўзлаб ҳал қилиб оладилар.

Ўзларининг миллий манфаатларини ҳимоя қилмоқ учун кўтарилган ва мустамлакачилар ҳанузгача кетмасдан жойлашиб олган районлардан уларни қувиб чиқариш учун курашаётган, ўз мустақиллигини мустаҳкамламоқ учун курашаётган араб халқларига ўзининг хайрихоҳ эканлигини Совет Иттифоқи бир неча марта таъкидлади.

Англия қуролли кучларининг аралашуви натижасида Адан районида вужудга келаётган аҳвол ҳақида ҳам гапирмасдан ўтолмайман.

Бошқа ҳамма халқлар каби араб халқлари ҳам ўз тақдирларини ўзлари белгилашга ва мустамлакачиликнинг қолдиқларини тугатишга ҳақлидирлар. Империалистик кучлар қандай найранглар ва фитналар ишлатмасинлар, улар мазкур халқларнинг ўз муқаддас ҳуқуқлари учун олиб бораётган адолатли курашини тўхтатишга муваффақ бўла олмасликларига аминмиз.

Португалия мустамлакачиларига ва бошқа мустамлакачиларга қарши курашаётган Африка халқларига хайрихоҳмиз. Биз Осиё, Африка, Латин Америкаси халқларининг озодлик курашини табрикламоқдамиз. Совет Иттифоқи Шимолий Калимантан халқларининг олиб бораётган курашига хайрихоҳлик билдиради ва индонез ҳамда бошқа халқлар билан биргаликда Малайзияга ва Осиёдаги бошқа территорияларга нисбатан янги мустамлакачилик планларига қарши чиқмоқда.

Кескинлик ўчоқлари тўғрисида гапирганда, шуни назарда тутиш керакки, Германия масаласи ҳали ҳам ҳал этилган эмас. Германия сулҳ шартномаси тузилмаганлиги ва урушдан кейинги проблемалар ҳал этилмаганлиги шунга олиб келдики, Европанинг марказида халқаро кескинликнинг хатарли манбаи мавжуддир. Бу ерда жуда кўп миқдорда қўшинлар ва қурол-яроғлар тўпланган. Ғарбий Германия реваншчилари НАТОдаги энг муҳим позицияларни тобора кўпроқ эгаллаб олмоқдалар ва ядро қуролини қўлга киритишга интилмоқдалар. Шу сабабли, Совет Иттифоқи ҳар иккала герман давлати билан сулҳ шартномаси тузишни ва шу асосда Ғарбий Берлин масаласини ҳал қилишни кечиктириб бўлмайдиган вазифа, деб ҳисоблайди.

Иқтисодий ва маданий қурилиш ҳамда мамлакат мудофаасини мустаҳкамлаш масалаларини ҳал қилаётганимизда, ҳисобга олишимиз лозим бўлган реал халқаро вазият мана шундай.

Ўртоқлар! Сизлар Совет Қуролли Кучлари сафига қўшиласиз. Солдатларнинг мураббийси бўлган офицерлар сифатида сизлар қўшинларга таълим беришингиз, ҳарбий хизматчиларни техникани яхши биладиган, сиёсий ва жисмоний жиҳатдан бақувват кишилар қилиб тарбиялашингиз лозим. Сизлар халқаро вазиятни ўзларингиз тўғри тушунишингиз ва армиямизнинг ўз мавқеи юксаклигида бўлиши учун бутун куч ва ғайратингизни сарфлашингиз лозим.

Совет ҳукумати ва халқимиз армияни қуроллантирмоқ, унга энг мукаммал ҳарбий техникани бермоқ учун ҳамма чораларни кўрмоқдалар. Сизларнинг вазифангиз, барча совет жангчиларининг вазифаси шуки, сизлар шу қуролларни мукаммал эгаллаб олишингиз ва агар душман уруш бошласа, Совет Иттифоқи ўз ҳуқуқларини ҳамда ўзидан бошқаларнинг ҳуқуқларини ҳам қаттиқ туриб ҳимоя қилишини, Совет Иттифоқи ўз дўстларини ва иттифоқчиларини кулфатда қолдирмаслигини душманга билдириб қўйишингиз лозим. Империалистлар шуни билиб қўйсинларки; агрессив империалистик давлатларнинг ҳаракатлари натижасида ер юзининг турли районларида вужудга келаётган аҳволга биз бефарқ бўлмаймиз.

Сизлар Совет Иттифоқи Қуролли Кучларининг составидан келиб, ҳар томонлама ва чуқур ҳарбий тайёргарликдан ўтиб, ҳарбий академияларда олган билимларингиз билан қуролланиб, ҳарбий қисмларга ва қўшилмаларга қайтиб борасиз.

Совет Иттифоқининг Қуролли Кучлари ҳозир бизнинг урушдан олдинги ёки, ҳатто бундан ўн йил бурунги Қуролли Кучларимизга ўхшамайди. Ўша вақтларда бизнинг армиямиз асосан милтиқлар, миномётлар, артиллерия тўплари, бомбардимончи самолётлар, миноносцлар, крейсерлар ҳамда қуруқликдаги, сувдаги ва ҳаводаги бошқа қурол-яроғ воситалари сингари эски классик қурол-яроғларга таянар эди. Ҳозирги вақтда Қуролли Кучларимиздаги қўшин турларининг ҳаммаси янги ҳарбий техникага ўтди.

Бундан ўн йил муқаддам ўша вақтда крейсерларга, эсминсларга ва бошқа, асосан, сув усти кемаларига асосланган ҳарбий денгиз флотимизни қайта қуроллантириш зарур, деган масала қўйилган эди. Бу қурол ҳозирги замон шароитида уруш олиб бормоқ учун кўп жиҳатдан эскириб қолди, чунки ҳозирги вақтда осмондан туриб ҳам, соҳилдан туриб ҳам сув усти воситаларининг ҳаммасини уриб ағдарса бўлади, душман узоқ масофада туриб, сув усти воситаларини емириб ташлаши мумкин.

Шу сабабли, биз ҳарбий денгиз кучларини қайта қуроллантирмоқ ва сув ости флотини ҳарбий денгиз кучлари қудратининг энг биринчи негизи қилмоқ учун ҳамма чораларни кўришни ўз олдимизга вазифа қилиб қўйдик. Албатта, бизнинг сув ости флотимиз илгари ҳам кучли эди, лекин у дизель-электр двигателлар асосига қурилган эди, шу сабабли сув ости кемаларининг тезлиги унчалик катта эмас эди, улар денгиз торпедалари билангина қуролланган эди. Ўша вақтдаги сув ости флотининг имкониятлари, айниқса улар ўз ҳарбий базаларидан олисда ҳаракат қилганларида жуда чекланиб қолган эди. Янги сув ости флоти денгизда ўз вазифаларини мустақил бажармоқ ва эҳтимол тутилган душманга қарши бемалол ҳаракат қилмоқ учун катта имкониятларга эга бўлган эпчил ва узоқни ура оладиган флот бўлиб қолиши лозим эди. Сув ости атом флотини вужудга келтириш керак эди. Бизнинг Қуролли Кучларимиз, бизнинг Ҳарбий Денгиз Флотимиз энди бу даҳшатли қуролга эга бўлди.

Германия фашизмининг мамлакатимизга ҳужум қилганлиги натижасида бошланиб кетган Улуғ Ватан уруши вақтида биз жуда кўп миллионлаб жангчиларимиздан ва тинч гражданларимиздан ажралдик, улар фашист оккупациячилари қўлидан ҳалок бўлдилар.

Тинчликсевар кишилар, гитлерчилар фашизми тор-мор қилинганидан кейин ҳарбий авантюраларнинг ишқибозлари Совет Иттифоқига қарши уруш қилишга уриниш беҳудалигини тушуниб оладилар, деб умид қилган эдилар. Лекин гитлерчилар Германияси тор-мор келтирилганидан кейин орада 10 йил ўтмасданоқ империалистлар яна ҳарбий блоклар туза бошладилар. Бу ҳарбий блокларнинг ташкилотчилари Совет Иттифоқини ва бошқа социалистик мамлакатларни ҳарбий базалар билан қуршаб олиб, уларга таҳдид қила бошладилар. Зўравонлик позициясига таяниш сиёсатининг илҳомчилари социализм кучларини улоқтириб ташлаш тўғрисидаги, янги турмуш қуриш йўлига тушиб олган мамлакатларда социалистик ғалабаларни тугатиш тўғрисидаги шиорларни ошкора кўтариб чиқа бошладилар.

Ўша вақтда бизнинг мухолифларимизда афзалликлар бор эди, унинг ҳарбий базалари бор эди, шу базалардан туриб, Совет Иттифоқи территориясини тўпга тутиши мумкин эди. Америка Қўшма Штатларининг агрессив кучлари мана шу ҳарбий блокларнинг ташкилотчилари ва ҳарбий базаларни қурувчилар бўлиб келдилар ва ҳозир ҳам шундай бўлиб турибдилар. Улар ўз территорияларидан жуда олис жойларда ҳарбий базалар вужудга келтиришди, уларнинг территорияси жавоб зарбаси деярли бориб ета олмайдиган территория деб ҳисобланар эди, чунки осмон ҳужумидан мудофаа қилишнинг ўша вақтдаги мавжуд воситалари шароитида бомбардимончи авиациядан бундай масофаларда етарли равишда самарали фойдаланишнинг имкони йўқ эди.

Лекин бизнинг мухолифларимизда бўлган бу афзаллик энди батамом тугатилди. Совет Иттифоқи кейинги йилларда шундай стратегик ракета-ядро кучларини вужудга келтирдики, агар душман уруш бошлайдиган бўлса, бу кучлар ер куррасининг ҳар қандай нуқтасидаги душманга қақшатқич жавоб зарбасини бера олади. Бизнинг бу катта ютуғимиз кучларнинг нисбатини бутунлай ўзгартириб юборди.

Ҳозирги вақтда Совет Иттифоқи иккинчи жаҳон урушидан олдинги вақтда бўлган каби капиталистик давлатлар билан қуршаб олинган ягона социалистик мамлакат эмас. Совет Иттифоқининг қудратли экономикаси, фан ва техникаси ривожланганлиги ўз армиямизни қайта қуроллантириб олишимизга ҳамда қудратли ва даҳшатли қуроллар яратишимизга имконият берди. Бу қуроллар Гитлер авантюрасининг оқибати нима бўлганлигини, чамаси, унутиб қўйиб, ҳарбий авантюрани таваккал қилиб бошлашни ва шу тариқа «бахт синаб кўришни» истаган кучларни емириб ташлаш учун эмас, балки тийиб туриш учун яратилмоқда.

Биз шу нарсани неча марталаб айтдик ва яна айтамизки, Совет Иттифоқига ҳужум қилган Гитлернинг оқибати нақадар разиллик ва шармандалик билан тугаган бўлса, Совет Иттифоқига яна ҳужум қилиш йўлидаги ҳар қандай уриниш ҳам шундай разиллик ва шармандалик билан тугайди, лекин бундай душманни тор-мор келтирмоқ учун гитлерчилар фашизмининг авангюрасини тор-мор келтиришга кетган вақтга қараганда камроқ вақт сарф бўлади.

Биз Совет Иттифоқининг ҳаво кучларини ҳам қайта қуроллантириб олдик ва уларнинг олдига янги вазифани қўйдик. Бизнинг ҳарбий ҳаво кучларимиз ҳозирги вақтда замонавий қурол билан қуролланган, бу эса ҳаво ҳужумидан мудофаа қилиш ва осмондан туриб агрессорга жуда катта зарбалар бериш вазифасини ҳал қилишга имконият беради.

Лекин ҳарбий техниканинг роли ва ҳарбий техниканинг қириш хусусиятлари нақадар катта бўлмасин, армияни механизациялаш ва автоматлаштириш даражаси ҳар қандай бўлганида ҳам, одам биринчи ўринда қола беради. Армия автоматлаштирилган шароитда ҳам одам ҳал қилувчи роль ўйнайди. Одамни тарбиялаш, ўргатиш, одамларнинг маънавий-сиёсий ва жисмоний сифатларини камолга етказиш, уларни машқ қилдириш, ҳар қандай жанговар шароитда ўз вазифасини бажара оладиган қилиб тарбиялаш, техникани тўғри тушуниш, қуролли кучларни тўғри қўллаш — команда составининг зиммасидаги асосий вазифадир. Шу сабабли сизлар ташкилотчи командирлар ва жанг раҳбари сифатида ўзингизнинг ҳамма фазилатларингизни кўрсатишингиз керак.

Ишимиз моҳирлик билан ташкил этилганида, генераллар, адмираллар, офицерлар, солдатлар ва матросларнинг яхши тайёрланган кадрлари мавжуд бўлган тақдирда биз аминмизки, агар душман Совет Иттифоқига ва социалистик мамлакатларга ҳужум қилишга уринганида, уни тор-мор келтирмоқ учун мана шу қудратли энг янги техникадан тўғри фойдаланиш вазифаси албатта муваффақиятли ҳал қилинади.

Такрор айтаманки, биз ҳеч кимга ҳужум қилмоқчи эмасмиз. Лекин биз Ватанимиз чегараларини шу чегараларга бўладиган ҳамлалардан ҳимоя қилишга ва Совет Иттифоқининг чегараларини ҳамда иттифоқчиларимиз ва дўстларимизнинг чегараларини бузган кучларга ҳар қандай дақиқада кескин ва қақшатқич зарба бериш учун тайёр бўлиб туришга қасамёд қиламиз.

Армия ва флот энг янги ҳарбий техника билан таъминланганлиги натижасида қуролли кучлардаги инженерлар ва техниклар анча кўпайиб кетди, бутун офицерлар составининг ҳарбий-техникавий, умумназарий ва маданий билимларини кенгайтириш зарур бўлиб қолди. Ҳозирги вақтда ҳарбий техникани ишлатишнинг физикавий ва техникавий асосларини ўрганиб олмай туриб, бу техникадан моҳирлик билан фойдаланиш мумкин эмас, бу эса физика, химия, математика ва бошқа табиий фанлари соҳасида чуқур билимларга эга бўлишни талаб қилади.

Ҳозирги замон шароитида профессионал ҳарбий сифатларни такомиллаштиришнинг ҳам катта аҳамияти бор. Ҳозирги вақтда бизда кўпинча офицерни оқ халат кийиб бошқариш пульти олдида турган ҳолда тасвирлайдилар — бундай командир бошқариш пульти олдида ўтириб олиб, кнопкаларни босиб, шу тариқа қўшинларни «бошқараётир» деб кўрсатмоқчи бўладилар. Лекин ҳозирги замоннинг жанг операциялари қандай бўлиши сиз ҳарбийларга яхши маълум.

Ракета-ядро қуроли ишлатиладиган ҳозирги замон уруши жангчиларнинг юксак маънавий-сиёсий ва жанговарлик хислатларига эга бўлишларини талаб қилади. Ҳозирги вақтда жангчи ҳар қачонгидан ҳам кўра чидамли ва қатъий, уюшқоқ ва интизомли бўлиши зарур.

Совет халқи қуролли кучлардаги офицерларни ҳарбий мутахассислар дебгина билмасдан, шу билан бирга партия ва ҳукумат сиёсатини армияда ва флотда актив равишда ўтказувчи кишилар деб ҳам билади. Бизнинг офицерларимиз партиянинг сиёсатини яхши билишлари, ўз қўл остидаги кишиларга бу сиёсатни моҳирлик билан тушунтириб боришлари ва бу сиёсатни амалда муваффақиятли ўтказишлари лозим. Марксизм-ленинизм назариясини эгаллаб олиш бунинг энг яхши калитидир. Фақат марксизм-ленинизмгина ижтимоий ривожланишнинг қонуниятларини, партиянинг сиёсатини, жамиятнинг коммунизм сари бориш йўлларини тўғри тушуниб олиш имкониятини беради.

Азиз ўртоқлар! Сизлар қийин, масъулиятли, лекин шу билан бирга бизнинг мамлакатимизда ҳурматли бўлган офицерлик касбини танлаб олдингиз. Партия ва халқимизнинг Совет Армиясига ва Ҳарбий Денгиз Флотига меҳр-муҳаббати катта, партия ва халқимиз совет офицерларининг олижаноб меҳнатини юксак даражада қадрлайдилар. Бу касбни танлаб олган ва ўз ҳаётини ҳарбий хизматга бағишлашга қарор қилган ёшларни жуда ва жуда табриклаймиз.

Пировардида сиз азиз ўртоқларни ҳарбий академияларни тамомлаб чиққанлигингиз билан яна бир марта қутлашга, ишингизда муваффақиятлар ва шахсий ҳаётингизда бахт-саодат тилашга ижозат бергайсиз.

Сизлар ҳар қандай ишда ва ҳар қандай жойда партиянинг ишончини шараф билан оқлайсиз, ўз Ватанингизни ҳимоя қилишдек улуғ ишга бутун кучингизни сарфлайсиз, деб ишонч билдиришга ижозат бергайсиз.

Коммунистик партия Марказий Комитети ва Совет ҳукумати номидан ҳарбий академияларнинг профессор-ўқитувчилар сотавига янги офицер кадрларни — командирларни, сиёсий ходимларни, инженерларни юксак сифатларга эга қилиб тарбиялаганликлари учун чуқур ташаккур изҳор қиламан.

Яшасин Совет Иттифоқининг шонли Қуролли Кучлари!

Яшасин Социалистик мамлакатларнинг халқлари ўртасидаги бузилмас қардошларча дўстлик!

Яшасин социализм мамлакатлари қуролли кучларининг дўстлиги ва жипслиги!

Яшасин коммунизм учун курашда совет халқи эришаётган ҳамма ғалабаларнинг йўлбошчиси ва ташкилотчиси—Совет Иттифоқи Коммунистик партияси!

(Ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг нутқи зўр эътибор билан тингланди ва гулдурос қарсаклар билан бир неча бор бўлиниб турди).

ИЮЛЬ—ҲОСИЛ ТЎПЛАШ ОЙИ

(Боши биринчи бетда)

ЎТОҚ ВА ЧОПИҚ ҚИЛИШ

Бегона ўтлар ғўзанинг ашаддий душманидир. Улар сув ва озуқа моддаларидан баҳра олиб, ғўзага соя қилиб қўяди ҳамда экиннинг ривожланишини анча кечиктириб, ҳосилдорлигини пасайтириб юборади. Ўт босган далаларда пахта ҳосилдорлиги бир ярим-икки баравар ва ундан ҳам зиёдроқ камайиб кетади. Бегона ўтлар ҳосилни машинада териб олишни қийинлаштиради, машиналар очилган пахтанинг ҳаммасини териб кета олмайди, бегона ўт пахта сифатини пасайтиради. Шунинг учун ҳам далаларни бегона ўтлардан бутунлай тозалаш пахтакорнинг энг биринчи вазифасидир.

Икки томонлама ишланаётган далаларда бегона ўт кам бўлса ўтоқ қилиш билан чекланиш мумкин. Ўт босган участкаларда эса июлда ва августнинг бошларида 1-2 марта чопиқ ўтказиш лозим.

Ўтоқ ва чопиқни культивациядан сўнг дарҳол ўтказиш керак. Бу эса ўтоқ ва чопиқ қилишга кетадиган меҳнат сарфини анча камайтиради.

ЧЕКАНКА

Ғўзани чеканка қилиш кўсакларнинг етилишини тезлаштириш, уларнинг йирик бўлишига эришиш ва ҳосилдорликни оширишнинг усулларидан биридир. Ғўза нормал ривожланган бўлса ва чеканкани ўтказиш талабларига риоя қилинсагина бу усул яхши самара бериши мумкин. Чеканка вақтини тўғри белгилаш ана шу талаблардан энг муҳимидир. Ғўза барвақт чеканка қилиб қўйилса, қўшимча барглар ҳосил бўлади ва пахта ҳосили камайиб кетади, чеканка кечиктириб ўтказилса ҳам яхши самара бермайди. Илмий текшириш муассасалари ва илғор хўжаликларнинг тажрибасида чеканкани ўтказишнинг энг яхши самара берадиган қуйидаги муддатлари аниқланган:

ғўза яхши ривожланган далаларда чеканкани ҳар бир тупда 16-18 ҳосил шохи пайдо бўлгач ўтказиш керак;

ўсимлик нормал ривожланган далаларда ғўза 13-15 ҳосил шохи чиқаргандан сўнг чеканка ўтказиш лозим. Пахтакор районларнинг кўпчилигида бу муддат 20 июль билан 5 август ўртасига тўғри келади;

ғўзанинг бўйи паст бўлса ва ривожланган ҳосил шохлари кам бўлса чеканка ижобий самара бермайди ва шунинг учун бундай ғўзаларни чеканка қилишнинг хожати йўқ;

ингичка толали пахта берадиган ғўзаларда 18-20 ҳосил шохи пайдо бўлганда 1 августдан 10 августга қадар чеканка ўтказилади.

Чеканка вақтида асосий поянинг ва ён шохларининг ўсиш нуқтаси чилпиб ташланади.

Бу йил кўпгина майдонларда ғўза ўтган йилдагига нисбатан кўпроқ ўсиш шохи чиқармоқда. Кўп жойда бир туп ўсимликда икки-учта ўсиш шохи бор. Бундай майдонларда чеканкани икки марта ўтказиш — аввал ўсиш шохларини, 7-10 кун ўтгандан сўнг эса асосий поянинг учини чилпиш мақсадга мувофиқдир.

Ҳар бир кишига пахта майдони унчалик кўп тўғри келмайдиган хўжаликларда ўсиш шохларини алоҳида чеканка қилиш мумкин.

Чеканка кўп меҳнат талаб қиладиган иш. Бир гектар майдондаги ғўзани чеканка қилиш учун 4-5 киши-куни сарфланади. Шунинг учун ҳам баъзи хўжаликларда чеканка вақтида ғўза парвариши билан боғлиқ бўлган бошқа ишлар, чунончи, бегона ўтларни юлиб ташлаш тўхтатиб қўйилади ва бунинг оқибатида ҳосилдорлик камайиб кетади. Шу сабабли чеканкани ўтказиш даврида бошқа ишларнинг тўхтатиб қўйилишига сира йўл қўймаслик керак. Меҳнат сарфини камайтириш учун чеканкани бутун чоралар билан механизациялаштириш, «ЧВХ-4» чеканка мосламаларини тўла ишга солиш лозим.

Механизмлар ёрдамида чеканка қилишни одатда культивация ёки эгат олиш билан бирга қўшиб ўтказадилар ва албатта бу иш икки марта такрорланади. Биринчи чеканка вақтида бўйи баландроқ ўсимликлар (далалардаги ўсимликларнинг 60-65 проценти). 8-10 кундан сўнг эса бу вақтгача ўсиб қолган бошқа ғўзаларнинг учи қирқилади. Чеканка мосламасининг пичоқлари асосий поянинг учини 3-5 сантиметр қирқиб кетадиган қилиб ўрнатилади. Иккинчи марта чеканка қилинаётганда пичоқлар биринчи чеканка даврида учи қирқилган ғўзаларга тегмайдиган қилиб ўрнатилади.

Ғўзани механизмлар ёрдамида чеканка қилиш пахта териш машиналари иши сифатини оширади. Шунинг учун ҳам бу мосламаларни энг аввало ҳосилини машинада териб олишга ажратилган участкаларда ишлатиш керак.

ЗАРАРКУНАНДАЛАРГА ҚАРШИ КУРАШ

Июль ва августнинг бошларида қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши курашга алоҳида эътибор бермоқ керак. Ҳар бир хўжаликда ҳамма пайкалларда зараркунанда тушган-тушмаганлигини мунтазам текшириб бориш, зараркунанда тушганлиги аниқланса, буни дарҳол қириб ташлаш, бунинг учун елкага осиб ишлатиладиган аппаратлардан фойдаланиш керак. Ана шундай қилинса, аввало зараркунандаларнинг кенг тарқалишига йўл қўйилмайди, ҳосил тўла сақлаб қолинади ва ҳашаротга қарши кураш хўжаликка зараркунанда оммавий тарқалгандан сўнг дорилашга нисбатан арзонроқ тушади.

Бу йил кўк қурт, ўргимчаккана ва карадринанинг кўп тарқалиш хавфи бор. Ишлаб чиқариш бошқармаларининг, колхоз ва совхозларнинг, ўсимликларни ҳимоя қилиш станцияларининг мутахассислари ишда алоҳида уюшқоқлик кўрсатишлари, техника ва заҳарли моддалардан тўғри фойдаланишлари, ҳосилни зараркунандалардан сақлаб қолишга бутун билимларини ва тажрибаларини сарфлашлари ва шу йўл билан ҳосилга путур етишига йўл қўймасликлари керак.

Кенгаш қатнашчилари иш тўғри ташкил этилса, моддий-техника ва меҳнат ресурсларидан тўла фойдаланилса, экинлар тупроқ шароити ва ўсимликларнинг аҳволига қараб табақалаштириб парвариш қилинса ғўзанинг ривожланишидаги кечикишни тугатиш, 3 миллион 600 минг тонна «оқ олтин» етиштириш ҳамда республика пахтакорлари ўз зиммаларига олган мажбуриятларнинг бажарилишини таъминлайдиган даражада кўсакларнинг мўл бўлишига эришиш мумкин, деб якдиллик билан ишонч билдирдилар.

ЎРТА ОСИЁ САНОАТИ ХОДИМЛАРИНИНГ ФОРУМИ

9 июлда Тошкентдаги Свердлов номли театрда Ўрта Осиё иқтисодий районн саноати ходимлари активининг кенгаши очилди. Бу кенгашда Ўрта Осиё республикаларидаги корхоналарнинг ишчилари, инженерлари, экономистлари, раҳбарлари, партия, совет, касаба союз, комсомол ташкилотларининг вакиллари, шунингдек мусобақадош ўртоқлар — Юқори Волга иқтисодий райони меҳнаткашлари делегацияси қатнашмоқда.

Тинчлик ва халқлар бахти учун толмас курашчи Никита Сергеевич Хрушчев бошчилигидаги Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ленинчи Марказий Комитетининг Президиуми гулдурос қарсаклар остида кенгашнинг фахрий президиумига сайланди.

Кенгашни КПСС Марказий Комитети Ўрта Осиё Бюросининг раиси В. Г. Ломоносов очди.

Халқ хўжалиги кенгашининг раиси С. И. Кадишев «Ўрта Осиё Халқ хўжалиги кенгаши корхоналарида ишлаб чиқариш резервларидан тўлароқ фойдаланиш ва иқтисодий ишларни яхшилаш чоралари тўғрисида» доклад қилди.

Кенгашнинг ишида КПСС Марказий Комитети Президиуми аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов, КПСС Марказий Комитети Ўрта Осиё Бюроси раисининг ўринбосари В. К. Акулинцев, СССР Госплани ҳузуридаги Енгил саноат давлат комитети раиси, СССР министри Н. Н. Тарасов, Ўрта Осиё республикалари Компартиялари Марказий Комитетларининг секретарлари ва Министрлар Советлари Раисларининг ўринбосарлари қатнашмоқдалар.

Кенгаш икки кун давом этади (ЎзТАГ).

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ • 2

10 ИЮЛЬ 1964 ЙИЛ
№ 159 (12.813).

Совет Иттифоқи Маршали А. А. ГРЕЧКО нутқи

Ўртоқлар!

Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг раҳбарлари бу тарихий залда қуролли кучлар ҳарбий академияларини битириб чиқувчилар вакилларини, социалистик мамлакатлар армияларининг академияларимизни битириб чиққан офицерлари ва генералларини, ҳарбий ўқув юртларининг профессор-ўқитувчилари ва раҳбарларини биринчи марта қабул қилаётганлари йўқ.

Бу тантанали учрашув ажойиб бир вақтда ўтмоқда. Совет халқи, яратувчи халқ комил ишонч билан Ленин йўлидан коммунизм сари бормоқда. Совет халқи тобора катта ва шахдам қадамлар қўймоқда. Совет кишиларининг қаҳрамонлиги ва меҳнат зафарлари тўғрисида коммунистик қурилишнинг ҳамма фронтларидан кун сайин хабарлар келиб турибди.

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати ленинча тинчликсеварлик сиёсатини қатъият ва изчиллик билан ўтказиб келмоқдалар, янги жаҳон урушининг олдини олиш учун астойдил курашмоқдалар.

Совет ҳукумати бошлиғи Никита Сергеевич Хрушчевнинг тинчлик ва дўстлик миссияси билан Дания, Швеция ва Норвегияга қилган сафарларининг ажойиб якунлари турли ижтимоий системадаги мамлакатларнинг тинч-тотув яшаши ғояси буюк ҳаётий кучга эга эканлигини ёрқин исбот этувчи янги далилдир.

Никита Сергеевич Хрушчевни ана шу визитнинг муваффақиятли тугалланиши билан сизнинг номингиздан табриклашга ижозат бергайсиз.

Коммунистик партия ва унинг Марказий Комитети социализм ва коммунизм учун курашнинг ҳамма босқичларида мамлакатнинг мудофаа қобилиятини, Армия ва Флотнинг ҳарбий қудратини мустаҳкамлашга эътиборни сира бўшаштирмадилар ва бўшаштирмаётирлар. Қуролли Кучларимиз қудратининг энг муҳим манбаи, уларнинг Ватанимиз шаъни-шарафи, озодлиги ва мустақиллиги учун курашда қўлга киритган жаҳоншумул тарихий ғалабаларининг энг муҳим манбаи партия раҳбарлигидадир.

КПССнинг Совет Иттифоқи мудофаа қобилиятини ва унинг Қуролли Кучларини мустаҳкамлаш соҳасидаги фаолиятининг асосий якуни шундан иборатки, бизнинг мамлакатимиз жуда соз қурол-яроғлар ва ҳарбий техникага, ўз Ватанига содиқ бўлган малакали офицер кадрларга, сиёсий онглилиги юксак даражада бўлган жангчиларга, армия билан халқнинг бузилмас бирлигига эгадир. Бу эса тинчликни сақлашнинг, халқлар хавфсизлигини, социализм ва коммунизм ғалабаларини мустаҳкам суратда ҳимоя қилишнинг энг муҳим факторларидан биридир.

«СССР бу қадар қудратли бўлмаганида, — деган эди Н. С. Хрушчев, — уруш алангаси кўпданоқ бутун ер юзига тарқалган бўлур эди».

Биз тинчлик ишини қаттиқ туриб ҳимоя қилганимиз ҳолда, Ғарбнинг реакцион доиралари ўзларининг агрессив мақсадларидан асло воз кечмаганликларини унутмаслигимиз керак. Синфий нафрат жазавасига берилиб кетиб, кўзи юмилиб қолган, империализм тарихан муқаррар ҳалок бўлишидан қўрқиб ваҳимага тушиб қолган Америка милитаристлари ва Ғарбий Германия реваншчилари СССРга ҳамда бошқа социалистик мамлакатларга ҳужум қилишдан иборат аҳмоқона режаларни яна туза бошладилар. Улар қуролланиш пойгасини давом эттирмоқдалар, ядро қуроли запасларини тўпламоқдалар, агрессив блокларни мустаҳкамламоқдалар.

Шу сабабли, жаҳонда агрессив кучлар ҳали бор экан, империалистик давлатлар қуролсизланиш тўғрисида битим тузишга рози бўлмаётган эканлар, Совет давлатининг мудофаа қудратини тобора мустаҳкамлаш империалистик агрессорларга ҳар қачон қақшатқич зарба бериш учун Қуролли Кучларимизнинг бошқа социалистик мамлакатлар армиялари билан биргаликда доим шай бўлиб туришлари тўғрисида ғамхўрлик қилиш зарур. Бу эса биздан доим хушёр бўлиб туришни ва жангга ҳамиша тайёр бўлиб туришни талаб этади.

Ўртоқлар! Олий ҳарбий ўқув юртлари сизларни қўшинлар сафида ишлашга тайёрлаш учун кўп иш қилдилар. Профессор-ўқитувчилар астойдил, зўр илҳом ва муҳаббат билан сизларга билим бердилар, кишилар билан ишлаш малакасини ўргатдилар, ўзларининг бой ҳаётий тажрибаларини саҳийлик билан баҳам кўрдилар.

Аммо, бу сизлар учун буюк ҳаётий йўлнинг бошланиши, холос. Академияларни сизлардан олдин тамомлаб чиққан кишиларга шу минбарда туриб айтилган гапларни мен яна бир марта такрорлайман: Академияларни тамомлаб чиқиш ҳарбий маҳорат, жанговар шон-шуҳратнинг баланд чўққиларига машаққат билан кўтарилишнинг биринчи босқичи, холос.

Шу сабабли Коммунистик партиямиз талаблари даражасида, замонавий ҳарбий назария ва практика даражасида турмоқ учун сизлар бундан буён ҳам қунт билан кўп ўқишингиз керак. Турмуш ва фандаги энг яхши нарсаларнинг, одамлар билан алоқа қилишдаги энг яхши нарсаларнинг ҳаммасини ўзингизга сингдириб олингиз. Доим камолотга эриша борингиз, ўз билим доирангизни кенгайтира берингиз ва бойита берингиз, доимо олға бораверингиз. Чунки тинмай олға қараб борган кишигина асил мақсадига эришади.

Янги хизмат жойига боришингиз биланоқ қўшин ҳаёти ичига дарҳол кириб олингиз. Сидқидил, меҳр-муҳаббат билан ишга киришингиз. Ишга муҳаббат бўлмаса, муваффақият қозониб бўлмайди. Ишда сергайрат ва ташаббускор бўлингиз. Ўзингизнинг ҳар бир хатти-ҳаракатингизни халқимиз учун, социалистик давлат учун, Қуролли Кучларни мустаҳкамлаш иши учун наф келтиришига қараб текшириб кўрингиз. В. И. Ленин асарларига, партия Программасига, партиянинг бошқа ҳужжатларига тез-тез мурожаат қилиб турингиз. Шундай қилганингизда янглишмайсиз.

Сизлар қўшинлар сафида ишга киришган дастлабки пайтларданоқ ўз ихтиёрингиздаги кишиларга таълим бериш ва уларни тарбиялашга тўғри келади. Бу жуда мураккаб иш бўлса ҳам, аммо шу билан бирга фахрли ва олижаноб ишдир.

Шуни кўзда тутиш керакки, энг янги ҳарбий техниканинг вужудга келтирилиши одамнинг ролини ва аҳамиятини янада оширади. Чунки техниканинг ўзи эмас, балки техника билан қуролланган кишилар уруш қиладилар. Одамлар бўлмаса, маҳорат бўлмаса, ҳар қандай техника ҳам ўлик бир нарса бўлиб қолади. Мен бу билан Ватанни ҳимоя қилишнинг моддий асослари ғоят катта аҳамиятга эга эканлигини камситмоқчи эмасман, мен бошқа бир фикрни таъкидлаб ўтмоқчиман: инсонга, жангчиларни тарбиялашга эътиборни бўшаштирмангиз.

Партиянинг кенг кўламдаги ташкилотчилик ва тарбиявий ишлари туфайли руҳий бойликни, маънавий покликни ва жисмоний камолотни узвий равишда бирга қўшиб олиб борадиган янги совет кишиси камолотга етмоқда. Бизнинг қисмларимиз ва бўлинмаларимиз юксак ғоявийлик ва коммунизмга садоқат руҳида тарбияланган билимли, тиришқоқ ёшлар билан йил сайин тўлиб бормоқда. Бу ёшлар Қуролли Кучлар сафида хизмат қилишни коммунизм қурилиши соҳасидаги актив ва ижодий ишларнинг давоми деб ҳисоблайдилар. Шу сабабли кейинги йилларда ҳарбий ва сиёсий тайёргарлик аълочилари сафлари, энг яхши мутахассисларнинг сафлари, аъло бўлинмалар ва қисмларнинг сафлари тез ўсиб бораётганлиги, янги ватанпарварлик ташаббуслари вужудга келаётганлиги тасодифий эмас. Янгиликларнинг ҳаммасини чуқур ўрганиш, ватанпарварлик ғайратини қўллаб-қувватлаш ва кучайтириш, қимматли, ибратли, илғор ишларнинг ҳаммасини қўшинлар ҳаётига жорий қилиш сизларнинг виждоний ишингиздир.

Одамлар билан ишлашда партиявий принципиаллик, камчиликларга нисбатан муросасиз бўлиш, талабчан, сезгир ва меҳрибон бўлиш, бошқа ҳар қандай ишдагига қараганда кўпроқ зарурдир. Одамларга яқин бўлингиз, уларнинг талаб ва эҳтиёжларини ўргангингиз, уларнинг ташаббусини моҳирлик билан қўллаб-қувватлангиз. Доим партия ва комсомол ташкилотларига таяниб иш кўрингиз.

Ўртоқлар! Совет Армияси ва Ҳарбий Денгиз Флоти ҳозирги вақтда мураккаб ва масъулиятли вазифаларни ҳал этмоқдалар. Биз сизлардан қўшинлар сафида қунт билан ижодий иш олиб боришни кутмоқдамиз. Бу эса зўр шижоат, сабот-матонат ва кучли иродани талаб этади. Ҳар қандай ғовларни енгиб ўтишингизга, ҳар қандай қийинчиликларни бартараф қилишингизга ишонгимиз келади.

Сўзимнинг охирида мамлакатимизнинг Қуролли Кучлари номидан сизларни академияларни битириб чиқишингиз билан табриклашга ва бундан кейинги ишларингизда катта муваффақиятлар тилашга ижозат бергайсиз.

Биз академияларнинг ўқитувчилари, профессорларига, бутун доимий составига Совет Қуролли Кучлари учун ва социалистик мамлакатларнинг армиялари учун командир, ҳарбий-сиёсий ва инженер кадрлар тайёрлаш соҳасидаги катта ва олижаноб хизматлари учун ташаккур изҳор қиламиз ва уларнинг ажойиб ҳарбий кадрларимизни ўқитиш ҳамда тарбиялаш соҳасида янгидан янги муваффақиятларга эришувларини тилаймиз.

Партиямизнинг Марказий Комитетига, Совет ҳукуматига ва шахсан Никита Сергеевич Хрушчевга Қуролли Кучларга кун сайин зўр эътибор бераётганликлари учун, ҳаммамиз тўғрисида ғамхўрлик қилаётганликлари учун ва ҳозирги самимий қабул маросими учун чин кўнгилдан ташаккур изҳор қилишга ҳам ижозат бергайсиз. Ҳозирги қабул маросими академияларни битириб чиқувчиларга яхши далда бўлсин, қуролли кучларни янада мустаҳкамлаш учун, уларнинг жанговар тайёрлигини ошириш учун курашга илҳомлантирсин.

Ҳаммангизнинг номингиздан ва Қуролли Кучлар раҳбарлари номидан Марказий Комитетни, Совет ҳукуматини ишонтириб айтаманки, ҳарбий кадрлар бундан буён ҳам ўзларининг бутун куч ва билимларини социалистик Ватан ҳимоячиларининг юксак ва фахрли бурчларини бажаришга сарф қиладилар.

Яшасин бизнинг шонли Қуролли Кучларимиз!

Яшасин социализм мамлакатлари жангчиларининг жанговар ҳамдўстлиги!

Яшасин барча ғалабаларимизнинг ташкилотчиси ва илҳомчиси Совет Иттифоқи Коммунистик партияси!

Сени севаман, ҳаёт!

(Қиссадан парча)

□ □

Тоғ дарёсидан келган селдай бу кунлар сер-шовқин, серташвиш бўлди. Ҳаётимда янги бир йўл, янги саҳифа очилишини ҳис этардиму, аммо у қандай бўлади — буни кўз олдимга келтиролмасдим. Миямда баҳор булутидай парча-парча, узуқ-юлуқ фикрлар чувалашиб ётарди. Унинг учини ҳам, адоғини ҳам топиш амри-маҳол. Ҳар кун киприкларимни босиб келадиган уйқу бугун қочган. Баҳаво айвон шипига, қоронғида сирли бош чайқаган терак, толларга қараб ётдим. Оймома тоғ ортидан қуёш шўъласини кўрдими, уялганидан юзи қизариб, сўлқилдоқ чеҳрасини тераклар панасига олди. Қўшнимизнинг бобохўрози чинор шохидан сакраб тушди-да, кўкрак кериб, уйғонинглар, дегандек чўзиб-чўзиб қичқирди. Чорвоқдан итнинг ҳургани, қўзичоқнинг маърашп эшитилди. Юрагимга яқин товушлар!

Эшик ғичирлади. Бошига оқ дока ёпинган онам ковушини кийиб, айвондан сойдай жимгина ҳовуз томонга ўтиб кетди.

Боғ, бутун қишлоқ гўё яшил пар тўшалган қайиқ-у, мен унга чалқанча ётиб атрофни кузатаман. Майин тўлқинлар қайиқни ўз оғушига олиб, бешикдек тебратади. Узоқ, жуда узоқ суздим. Қайсибир соҳилга бориб қолибман. Эшкакни қирғоққа қоқиб, унга қайиқ занжирини илдирдимда, номаълум қишлоқ оралаб кетдим.

Жазирама саратон. Ер тандирдек қизиган. Тупроқ қайнаган суюқликдек пилчиллаб ётибди. Чанқадим. Сув излаб яқин орадаги ариққа бордим. Ёз олов кўйлагини кийиб, атрофга ҳил пуркаётганидан ариқ бўйларидаги ўтлар занглаган симдек қовжираб қолган. Дов-дарахтларни чанг босган, қурушқоқ япроқлар сув, сув, деяётгандек шитирлайди. Тошбақалар бошини косаси ичига тортиб, ҳар ер-ҳар ерда сопол косадек тўп-тўп бўлиб ётибди. Силласи қуриган Арслон нажот излаб, кетмони елкасида, ариқ бошига чиқди. У ерда Тўхтасин ариқни ғиппа бўғиб, бор сувни ўз экинзорига оқизарди. Ака-уканинг кўзлари бир-бирига душман назари билан тўқнашди:

— Баҳам кўр, икки ёққа ҳам кетаверсин, — қақраган лабларини тамшаниб деди Арслон.

Почасини тиззасигача ҳимариб, балчиқ ичида бел дастасига суяниб турган Тўхтасин:

— Олдин мен бўлай, икки ёққа бўлинса ариққа юқ ҳам бўлмайди бу жонивор,— деб дўриллади.

Оқова эса ҳолдан толиб сулайгандек тобора рахи тушиб борарди.

— Ахир мен ёқалаб келганманку буни, навбатингга қара-да!—Арслон қоп-қора жунли, узун қўлларини чўзиб, лойга кетмон урди.

— Очма!— кўзлари қинидан чиқиб кетган Тўхтасин акасининг ёқасига ёпишди.

Шу пайт Арслоннинг кўз олдига сув, сув, сув дея сарғайган экинлари, энди бош олаётган арпасига эрта-кеч умид билан тикилиб, томоқ ютинадиган болалари, бир ҳовуч суяги қолиб, кўзлари ич-ичига кириб кетган онаси, сути қуриб кенжасини эмиза олмаётган хотини келди. Уларнинг ҳаёт-мамоти шунга, ариқдан илондек буралиб вишиллаб оқаётган ана шу мўъжизага, сарғиштоб суюқликка боғлиқ. Тўхтасин эса ҳаммасига қасд қилгандек ҳаёт ўзанини бўғган!

Арслоннинг пай бўлиб кетган чайир, узун бармоқлари укасининг ингичка бўйнидаги ёнғоқдай бўртиб турган кекирдагига бориб санчилганини ўзи ҳам сезмай қолди:

— Аблаҳ-ҳ...

Тўхтасин жон талвасасида рақибининг миясини мўлжаллади. Кетмон Арслон бошига тушмасданоқ, ўзи «шилқ» этиб ариққа қулади. Арслон боши. Тўхтасин оғиз-бурнидан оққан қон бўтқа сувга аралашиб, «бу ёққа ўтмайсан» дегандек ариққа кўндаланг ётган Тўхтасин жасадини ювиб ўтарди...

— Одамлар, ҳов одамлар, мана сув, истаганча олинглар! Олаверинг!— деб қичқирсам товушим эшитилмайди, болаларнинг ёрилган шаридай оғзимдан пиҳиллаб ел чиқади. Шу пайт мен томон жулдур кийим девона келарди. Сочлари оқарган, кўзлари бежо, юзи докадек. Мислсиз алам уни тирик мурда қилиб қўйган эди. Шу тонгда Фазли ариғи бошига кетаётган девқомат, сочлари от думидай қаттиқ, қорачайир, забардаст йигит ҳозир узоқ йиллар бемор тўшагида ётиб сўлиган, соч-соқоллари пахтадек, кўзлари чақчайган, бир кундаёқ бир неча ўн йилларни ҳатлаб ўтган илвирси чол бўлиб қолган эди.

— Сув, сув, сув! Ҳа-ҳа-ҳа!— у қичқириб куларди. Ҳайқириқни эшитиб, чайлалардан одамлар чиқиб келиша бошлашди. Телба ҳамон муштга тугилган қўлларини ўйнатиб, қарсиллатиб қичқирар, қаҳ-қаҳ уриб кулар, ҳаял ўтмай ит улигандай йиғларди. Шу куйи у юлғин, саксовуллар оралаб чўл ичкарисига қараб узоқ юрди, барханлар оша кўздан йўқолди. Унинг орқасидан кишилар:

— Шўрлик Арслонбек ақлдан озибди,—деб қолишди.

Арслонбек! Онамнинг тоғаси-ку! У қаёққа кетяпти? Орқасидан югурдим:

— Тўхтанг, тўхтанг! Мен сизни катта, жуда катта сувга олиб бораман! Тўхтанг!

Юлғингами, шўрагами туртиниб, йиқилдим. Тирсагим зирқиради. Кўзимни очсам, қўлимни ёғоч кроватнинг рахига уриб олибман. Онам ёнимда кулиб турибдилар:

— Туроқол, кун ёйилиб кетди. Қаерга сув олиб бормоқчисан?— дейдилар ҳазиломуз.

Опам ҳозиргина тандирда нон ёпиб келган, рапидадай юзлари қип-қизил, супада чордона қуриб чой ичяпти. Сигирни подага қўшиб келишган бўлса керак соч, киприк, оёқларига чанг қўнган жиянларим бир-бири билан талашиб катта сопол товоқ остидаги қаймоқни ялашяпти. Ювиниб келиб, дастурхон олдига чўкишим билан опам болаларига:

— Боринглар энди, ўйнанглар,— деди. Болалар тутга қўнган чуғурчуқлардек «чувв» этиб боғ тўрига чопиб кетишди.

Дастурхонда иссиқ қатлама, чуқур косада хом қаймоқ турарди. Мағзи бир қарич сўлқилдоқ нонни косадаги қаймоққа ботириб едим.

Бир кўзи синган ойнакни бурни устига қўндириб, кўрпача қавиётган онам менга зимдан тикилди-да:

— Йўлга отландингми? — деб сўради.

— Ҳа.

— Бир-икки кун туриб борсанг нима қилади?

Бош силкиб, йўқ ишорасини қилдим.

Разъездимиздан поезд ўтишига бир-икки соат бор. Онам энди «одам боласи ниҳолдек бир жойда вояга етади. Олма ҳам тагидан узоққа тушмайди» дея насиҳатомуз гап бошлайдиларми, деб турувдим, йўқ, бошқа сўз қотмай, уйга кириб кетдилар. Сандиқни очиб, тамаки, қалампир ҳиди анқиб турган эски дока рўмолга ўроғлиқ нарсаларни олиб чиқди. Отамнинг фақат тўй, маъракаларда кийдиган костюм-шими, оқ ёқали жемпери. Рўмолни узатаркан:

— Байрамларда киярсан. Бир оз салқи бўлса ҳечқиси йўқ, ҳали ўсасан-ку. Бекордан-бекор чириб ётади,— дедилар. Онаизоримнинг бисотида шундан азиз, шундан мўътабар нимаси ҳам бор менга ҳадя этадиган?! Энди унинг учун отамдан фақат бир ёдгорлик — ширин хотиралар қолди, холос. Лаблари билинар-билинмас титраб, мулойим кўзларига ёш айланди. Билмадим, мен кетаётганимгами, ҳалиги қалампир ачитдими, ё бирор нарсани эсладими?

— Шукур, энди катта бўлиб қолдинг. Темир қанот чиқаргандан кейин хоҳлаган ёққа учиб кетаверасанлар-да. Қаерда бўлсанг ҳам соғ бўл,— бошимни эгиб, пешонамдан ўпди.— Ҳа, боришинг билан чакки яла, бегона жой яна боди тутиб юрмасин,— деди-да, чўлликларнинг одати бўйича тўрвамга ёнғоқдек кесак, бир бош пиёз солиб қўйди. Кулгим қистади. Индамадим. Эҳтимол бу киндик қони тўкилган азиз тупроққа меҳр белгисидир?

— Ешлигингда эл тани, бор бўтам!

* * *

Тоғ тошларидан қурилган кичик разъезд яп-яйдоқ даштда нуқтадек тиккайиб турибди. Бино атрофида челакдан сув қуйиб ўстирилган арчалар. Сув сепгандек жимжит залга кириб, катта шаҳарлардагидек қурилган касса туйнукчасидан билет олмоқчи бўлиб қўл узатдим. Девор орқасидан:

— Қаергача? — аёл кишининг эркакларникидек дўриллдоқ овози эшитилди.

— Бўз станциясига.

— Ол! — билетни улоқтирганда кассирнинг қўлини кўрдим. Туйнук кичик бўлгани учун ўзи кўринмади. Кўрмаганим ҳам яхши, муомаласи, товушининг ўзиёқ унинг қандай одамлигини айтиб турибди. Ғалати одамлар бор-а, бир оғиз илиқ сўз айтсанг ҳақинг кетадими?! Айниқса йўлга кетадиган одамга?!

Хаёллар оғушида залдан темир йўл томон чиқадиган эшикка қадам қўювдим, яқин орадан қизларнинг хандон кулгиси эшитилди. Менга таниш овоз ҳам бор эди товушлар орасида. Юрагим сиқилгандек ҳаприқиб, илиқ бир ҳисдан тиззаларим титраб кетди. Киоска ёнидаги қизлар даврасида атлас кўйлакда товусдек товланиб Гули турарди. Киоскачи қиз ҳам ўрта мактабни бизлар билан бирга битирган, эҳтимол, дугоналари уни кўргани келишгандир. Ё... минг хаёлга бордим. Иймансам-да уларнинг ёнига бориб, ҳаммаси билан қўл ушлашиб кўришдим. Гулининг оппоқ, нозик бармоқларини ушлаганда этим жимирлаб, кўзим ғайри-ихтиёр унинг шаҳло кўзларига бир лаҳза қадалиб қолди. Орага жимлик чўкди.

Гули... Унга бўлган илиқ меҳримни юрагимнинг тўрида, ҳаётимдаги энг нодир нарсадек ёт кўзлардан пинҳон сақлардим. Кўрганда кўзларим ёлқинланиб ёнса-да ўзимни босиқ, парвосиз тутишга уринаман. Ҳозир, ҳозир кишилар олдида ҳам унга илтижо билан суқланиб боқишдан ўзимни тия олмай қолдим. Буни дугоналари ҳам сезишди, шекилли, қудуқдан муздек сув тортиб келамиз, дея темир йўл орқасига чопиб кетишди. Икков қолдик:

— Жамол, мен сенга китоб олиб келувдим,— товуши бирам ҳароратлики.

— Қани?— қўлидан олдим. «Олий ўқув юртлари справочниги». Севиниб варақлаётганимда хаёлимга тўсатдан бир фикр келиб қолди: бу шаддот қиз мен ўқияпман, сен эса мана шу справочникларни варақлаб юра бер, деган мақсадда қилмаганмикин бу ишни?

Гулининг юзига тикилдим. Йўқ, боқишлари самимий, менга қадалган киприкларини узиб, китобга тикилди. Пушти лабларида ширин табассум. Қалбимнинг нури, юрак тўлқини, кўзларимнинг дури, ҳаёт зиёси Гулимсан, кўнгил боғимда сайроқ булбулимсан. Мени эслабди...

— Раҳмат,— қўлларидан ушлаб, ўтли кўзларига тикилдим. Типирчилаган бармоқларнинг ҳарорати, юракларнинг дук-дук тепишидан икки интизор қалб бир-бирига муштоқ талпинаётганини сезиб эмас, эшитиб турардим.

— Кетасанми?

— Ҳа.

— Хат ёз.

— Ўзинг ҳам.

— Ўзингни эҳтиёт қил...

«Ўзингни...» бу сўз Гулининг лабларидан шундай ёқимли эшитилдики, унинг лаззатидан эриб кетгандек бўлдим. Шу топда чўлнинг симларга урилиб, ҳуштак чалаётган шамоли ҳам танимга малҳамдек ёқиб аллалаётгандек, мен энди варақлаётган муҳаббат достонидан энг дилбар сатрларни танлаб, куйга солаётгандек туюлди. Афсонавий бахт қуши — ҳумо менинг бошимда парвонадек.

Яқин орадан қизларнинг оёқ шарпаси эшитилди. Биз томон ҳаллослаб келаётган тепловоз гудок берди. Ҳушимга келгандек зал пештоқидаги катта соатга тикилдим. Миллар «хайр-хайр-хайр» дегандек бир меъёрда тиқ-тиқлаб, висол дақиқаларини кўзга кўринмас қўлчалари билан қисқартирарди.

Вагонлар юришини секинлаштирганда, зинада сариқ байроқча ушлаб турган кондуктор ёнига чиқиб олдим. Поезд одимини яна тезлаштирди. Гули ҳамон дугоналари билан қўл силкитиб турарди. Хайр, қўшиқдек дилрабо учрашув. Олдинда уфқ билан ўпишган этаксиз чўл саробдек жимирлаб турарди.

Самар НУРОВ.

Пахта далаларида

АНДИЖОН. Сув — ғўзанинг қони,— дейишади Қўрғонтепа бошқармасидаги «Партия XXII съезди» колхозининг миришкор сувчилари Деҳқонбой ота Қодиров ва Абдуваҳоб Ҳайдаров ўртоқлар. — Биз бунга амал қилиб, ҳар туп ғўзани сувга қондирамиз ва уни меҳр билан парвариш қиламиз.

Сувчиларнинг айтганича бор. Шу кунга қадар икки марта қондириб суғорилган ғўзалар гуллай бошлади. Миришкорлар июль охиригача ғўзаларни яна икки марта суғоришни кўзда тутмоқдалар.

Шунингдек, Наманган бошқармасидаги «Победа» колхозида ҳам ғўза қатор ораларини ишлаш, озиқлантириш ва суғориш агротехника қоидалари асосида уюштирилган. Ғўзалар ҳозир учинчи марта парвариш қилинмоқда.

Ш. Икромова,
Е. Эгамбердиев.

●

ФАРҒОНА. Киров бошқармасидаги «Бешариқ» совхозининг ўртоқ Абдуфаттоҳ Турсунов бошчилик қилаётган бригадасида ғўза қатор ораларини ишлаш жадаллаштирилмоқда. Механизатор Кабиржон Раҳмонов кунда 9-10 гектар ердаги ғўзани культивация қилиб, ғўзаларнинг яхши ривожланишини таъминламоқда.

Поп бошқармасидаги «Ленинград», Олтиариқ бошқармасидаги Куйбишев номли колхозларнинг Ҳамровали Имомов ҳамда Маҳмуджон Қўшоқов ўртоқлар бошлиқ бригадаларида тез ривожланаётган ғўзалар серҳосил бўлиб ўсмоқда. Ҳар туп ғўзада 2-3 тадан гул санаш мумкин.

А. Солиев,
О. Ҳамидов,
У. Қамбаров.

●

ТОШКЕНТ. Юбилей йилида ҳар гектар пахта майдонидан 35 центнерга етказиб ҳосил олиш учун курашаётган Калинин бошқармасидаги «Ўзбекистон ССР 40 йиллиги» колхозининг Холбой Нурманов бошлиқ бригадасида ғўза парвариши янада кучайтириб юборилди. Уч марта комплекс парвариш қилинган бригада ғўзалари ёппасига гулламоқда.

Юқори Чирчиқ бошқармасидаги «Правда» колхозининг ўртоқ Мусо Турсунбоев бошчилик қилаётган бригадасида ҳам 127 гектар майдондаги ғўзанинг ярмидан кўпи бир текис гуллади. Бригада аъзолари ҳар бир шонани гулга, гулни кўсакка айлантириш мақсадида июль ойини ғўза парваришида зарбдор ой деб эълон қилдилар.

З. Нурматов,
А. Сиддиқов,
Ш. Тўйқораев.

Шўрчи бошқармасидаги «Комсомол 30 йиллиги» совхозининг механик-ҳайдовчилари Эшқул Абраматов ва Замон Утаев ўртоқлар Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистон ССРнинг Чимкент области донгдор механизаторларининг бу йил етиштирилган ҳосилнинг камида 1 миллион тоннасини «зангори кема»ларда териб олиш ҳақидаги чақириғига жавобан мавсумда 160-170 тоннадан пахта теришга сўз бердилар. Улар совхозда биринчи бўлиб ўз агрегатларини сифатли ремонтдан чиқариб, теримга тахт қилиб қўйдилар.

А. Ким фотоси.

ГИДРОУЗЕЛ ҚУРИЛИШИДА

ТАХИАТОШ. **(«Совет Ўзбекистони» мухбири).** Қорақалпоғистон Автоном республикасида 10 та хўжалик шоли етиштирмоқда. Келажакда шоликор хўжаликлар яна ҳам кўпайтирилади. Шоликор хўжаликларни сув билан янада яхши таъминлаш учун Автоном республикада янги гидроузел қуришга киришилди. Тахиатош гидроузели 900 минг гектар ерни суғориш имконини беради. Шундан 750 минг гектари янги ўзлаштириладиган майдонлардир.

Шу кеча-кундузда гидроузел қурилишида ишлар кучайтириб юборилди. Ҳар бири 12 квартирали дастлабки тўртта уй-жой биноси фойдаланишга топширилди. Қурилишга ҳар куни кўплаб машина-ускуналар келтирилмоқда. Куни кеча қудратли экскаваторлар, кранлар, самосвал автомашиналар, тез юрар катерлар қабул қилиб олинди.

Гидроузел барпо этиладиган жойда дастлабки экспериментал ишлар ҳам бошлаб юборилди. Павлодар областидан келган Николай Власович Караркин раҳбарлигидаги 50 кишилик мутахассислар группаси экспериментал ишларни тобора жадаллаштирмоқдалар.

Р. ЕШИМБЕТОВ.

ЭЛ ДАСТУРХОНИГА

Ўзбекистон ССР областларида дон тайёрлашнинг бориши тўғрисида 1964 йил 9 июлга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Мажбуриятга нисбатан процент ҳисобида)

Областлар	Мавсумда	Бир кунда
Қашқадарё	65,6	4,3
Сирдарё	64,7	4,1
Андижон	50,2	1,9
Фарғона	48,4	2,6
Сурхондарё	45,5	1,7
Бухоро	34,6	2,0
Тошкент	33,7	4,1
Самарқанд	26,2	2,9

ҲИСОР ҚЎЙЛАРИ ҚАНИ?

«Оқ олтин» ўлкаси бўлмиш Ўзбекистонимиз ўзининг боғ-роғлари, ширин-шарбат мевалари, қоракўл қўйлари билан ҳам машҳурдир. Бундан бир неча йил илгари дунёда энг йирик ҳисобланган ҳисор қўйлари ҳам қишин-ёзин Боботоғ ва Ҳисор тизма тоғлари ёнбағирларида боқиларди. Бойсун ва Шерободнинг бепоён яйловларида сурув-сурув думбали қўйлар ларсиллаб юргани эсимизда.

Ҳозир ҳам ҳисор қўйлари ўзининг сергўшт ва серёғлилиги жиҳатидан дунёда биринчи ўринда туради. 190 килограммгача семирадиган бу қўйлар думбасининг оғирлиги баъзан 50 килограммгача етади. Бу зот қўйлар тоғ ёнбағирларидаги яйловни эркин кезиб, жуда яхши ўтлайди ва тез семиради. Ҳар бир қўй икки ойда ўртача 14 килограмм семириши мумкин.

Ҳисор қўйлари бақувват, соғлом ва бизнинг шароитимизга жуда чидамлидир. Унинг гўшти ҳам, ёғи ҳам жуда таъмли бўлади. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Советининг 1960 йил сентябрь ойида қабул қилган «Қўйчиликни янада ривожлантириш тўғрисида»ги қарорида ҳам бу алоҳида таъкидлаб ўтилган эди. Қарорда, Сурхондарё областидаги колхоз ва совхозларда ҳисор қўйчилигини ўрганиш ва уни бутун чоралар билан ривожлантириш тўғрисида амалий кўрсатмалар берилган.

Шу муносабат билан республикада қўйлар зотини районлаштириш плани юзасидан ҳисор зотли қўйларни урчитиш учун Сурхондарё областининг тоғли районлари — Сариосиё, Денов, Шўрчи, Шеробод яйловлари ажратилган эди. Бу жойларда жуда қадим замонлардан буён ҳисор қўйлари боқиб келинган. Ҳисор қўйларини ана шу адирларда боқиш тажриба қилиб кўрилганда, улар жуда тез семирди.

Денов наслчилик конторасн коллективининг бу соҳадаги тажрибалари ҳам ижобий натижалар берди. Бу ерда боқилган ҳисор қўйларининг тирик вазни 96-103 килограммни ташкил этди. Бу мисоллар республикамизда ҳисор қўйчилигини ривожлантириш хўжаликларимизга жуда катта фойда келтиражагини ва бунинг учун катта имкониятлар борлигини кўрсатади.

Лекин, негадир кейинги йилларда Ўзбекистонда ҳисор қўйлари сони камайиб кетди. Бу соҳада бирмунча яхши иш олиб бораётган Денов наслчилик конторасининг чорва моллари наслчилик станциясига айлантирилиши натижасида бу ердаги ишлар ҳам тўхтатиб қўйилди. Бунга сабаб, илгари Денов наслчилик станцияси фақат ҳисор қўйларининг зотини яхшилаш, маҳсулдорлигини ошириш билан шуғулланган бўлса, ҳозир эса ҳамма турдаги чорва молларининг наслчилик иши билан шуғулланишга тўғри келмоқда. Бундан ташқари, станцияда ҳисор қўйлари билан шуғулланувчи мутахассислар ҳам етарли эмас. Штатдаги биргина зоотехник бир неча ўн минг бош ҳисор қўйлари устида наслчилик ишларини олиб бориши мумкинми, ахир!

Чорвачилик илмий текшириш институти ходимлари томонидан «Бойсун» совхозида ўтказилган текширишлар шу нарсани кўрсатдики, кейинги йилларда ҳисор қўйларининг сони камайибгина қолмасдан, уларнинг маҳсулдорлиги ҳам пасайиб кетган. Беш ойлик урғочи қўзи 38 килограмм, бир ярим ёшлик қўйлар 51-57 килограмм, бир ярим ёшлик қўчқорлар 67 килограмм, энг катта қўчқорлар эса 84,5 килограмм оғирликда бўлган.

Бу рақамлардан кўриниб турибдики, республикамизда ҳисор қўйларига ҳали кам эътибор берилмоқда. Бу нарса гўшт ва ёғ маҳсулотларининг кўпайтирилишига салбий таъсир кўрсатяпти.

Хўш, республикамизда ҳисор қўйлари сонини кўпайтириш мумкинми? Ҳисор қўйчилигининг истиқболи қандай?

Ҳа, ҳисор қўйчилигининг истиқболи бениҳоя катта. Ҳозир республикамизда қарийб 200 минг бошга яқин тоза зот ҳисор қўйлари бор. Сурхондарё областидаги **тоғолди ва тоғли районлар — Сариосиё, Денов, Шўрчи, Шеробод ва баланд-баланд тоғ адирларида ҳисор қўйларини кўплаб урчитиш ва боқиш мумкин. Бунинг учун ҳисор қўйларини бошқа зотли қўйларга урчитмаслик, уларни алоҳида яйловларда боқиш керак. Дурагай совлиқларни фақат ҳисор қўчқорлари билан чатиштириш ҳамда танлаш орқали сермаҳсул қўйлар етиштиришга имкон берадиган наслчилик фермалари ташкил этиш мақсадга мувофиқдир.**

Қарийб 40 минг бош тоза ҳисор қўйига эга бўлган «Бойсун» совхози ҳукуматимиз қарорига асосан ҳисор зот қўйлари етиштирадиган наслчилик заводига айлантирилди. Чорвачилик илмий текшириш институти совхоз мутахассислари билан ҳамкорликда ҳисор қўйларининг сермаҳсул сурувларини яратишга қаратилган селекция ишлари олиб бораётирлар. Қардош Тожикистон республикасидан совхозга 300 бош энг яхши ҳисор қўчқорлари олиб келинди. Совхозда 3 минг бош совлиқдан иборат энг кўп гўшт ва ёғ берадиган 6 та отар ташкил қилинди. Отарлардаги қўйларнинг ўртача оғирлиги 65-70 килограмм, қўчқорларники эса 100-105 килограммдир.

«Бойсун» совхози республикамизда ҳисор қўйчилигини ривожлантиришга салмоқли ҳисса қўшиши керак. Бу ерда барча зоналар учун зотли қўчқорлар етиштириш мумкин. Ҳозир совхозда бошқа хўжаликларга сотиш учун 300 бош қўчқор алоҳида боқилмоқда.

Бизнингча, **Сурхондарё областида ҳисор қўйлари зотини тубдан яхшилаш, уларнинг маҳсулдорлигини ошириш, туёғини кўпайтириш учун ҳисор қўйлари етиштирадиган давлат наслчилик конторасини қайта тиклаш зарур.**

Маълумки, Сурхондарё областида қўйлар асосан яйловларда боқилади. Фақат қиш ойларидагина уларга ем-хашак беришга тўғри келади. Лекин, областда ҳали ҳам яйловлардан унумли фойдаланилаётгани йўқ. Ҳисор тизма тоғлари ёнбағирларидаги яйловларда қўйларни эрта баҳордан то сентябрь ва октябрь ойларигача боқиш мумкин бўлгани ҳолда, негадир уларни август ойидаёқ қишлоқ жойларига яқин бўлган кам ўт далаларга ҳайдаб тушадилар. Сурувларни тоғларга ҳайдашда ҳам камчилик бор. Кўпинча қўйлар май ойида тоғларга ҳайдалади. Натижада сурувлар ўтларни пайхон қилиб, янчиб кетади. Шу сабабли сурувларни май ойига қадар тоғ яйловларига ҳайдаб кетиш маъқул деб ҳисоблаймиз.

Шимолий Кавказ ва Қозоғистоннинг қўриқ ер ўлкасида қўйлар йил бўйи қўтонларда қўлдан озуқа бериб боқилади. Бизнинг шароитимизда эса қўйлар фақат 3 ёки 4 ой қўлдан озуқа ейди. Бунинг учун ем-хашак жамғариш, қўшимча бинолар қуриш керак. Бунга кетадиган харажатлар қўшимча равишда етиштирилган гўшт ва ёғ ҳисобига ортиғи билан қопланади.

Кейинги йилларда Сурхондарё области колхозларида ҳисор қўйларининг жуни йилига икки марта қирқилмоқда. Айрим пайтларда жун қирқими чўзилиб кетади. Натижада жунининг сифати пасаяди. Баҳорги қирқимни узоғи билан апрель ойининг иккинчи ярмида тугаллаш керак. Ҳозир ҳар бир хўжаликда етарли миқдорда агрегатлар бор. Қирқимни 5-8 кунда ўтказиш мумкин.

Яйловларимиз соҳиби — чўпонлар тўғрисида ғамхўрликни янада кучайтириш керак. Уларга меҳнат куни билан эмас, балки маълум бир гарантияланган маош тўлаб туриш лозим. Сариосиё бошқармасидаги Ленин номли колхозда чўпонларга ҳар ойда 70-80 сўмдан, бош чўпонга эса 90-100 сўм миқдорида маош тўланади. Чорвадорлар бундан ташқари етиштирилган маҳсулотнинг миқдори ва сифатига қараб қўшимча равишда ҳақ оладилар.

Бу тартибни ҳисор қўйлари етиштирилаётган отарларда ҳам қўлланиш мумкин.

Ш. БОЗОРОВ,
Чорвачилик илмий-текшириш институтининг илмий ходими.
Қ. БЎРИЕВ,
«Бойсун» совхозининг директори.

ЮБИЛЕЙГА МУНОСИБ СОВҒА ТАЙЁРЛАЙЛИК

ДЕПУТАТ ВА ҲАЁТ

Ўлкамизда катта тараддуд. Бутун республикада бўлганидек, Тошкент область меҳнаткашлари ҳам Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси 40 йиллиги юбилейига зўр тайёргарлик кўрмоқдалар.

Тошкент область саноат Советининг навбатдаги сессиясида ана шу масала кенг муҳокама қилинди. Саноат шаҳарлари — Олмалиқ, Оҳангарон, Бекобод, Чирчиқ, Янгийўл, Янгиободда қурилиш, ободончилик ишларининг кўлами ва суръати беқиёс даражада ошиб кетди. Областда саноат тез ривожланмоқда, фан ва маданият равнақ топмоқда. Саноат корхоналарида ярим йиллик планга қўшимча бир неча миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди.

Қурилиш ва ободончилик соҳасида эришилган ютуқлар ҳам қувончли. Фақат сўнгги икки йил ичида 226,6 минг квадрат метр уй-жой бинолари фойдаланишга топширилди. Область шаҳарларида 7900 ўқувчига мўлжалланган ўрта мактаб, мактаб ёшигача бўлган 7 та болалар муассасаси, 162 савдо ва умумий овқатланиш корхонаси ва бошқа маиший хизмат кўрсатиш корхоналари ишга туширилди. Шу қисқа давр ичида 26 километр йўлга шағал ётқизилди, 41,5 километр йўл ва 22 километр тротуар асфальтланди. Жамоатчилик ҳам бу ишларга кенг жалб этилмоқда.

Шу билан бирга сессияда кўпгина шаҳар Советлари ва уларнинг ижроия комитетлари, қатор корхоналар, қурилиш ташкилотлари коллективларининг ишидаги нуқсонлар танқид қилинди. Область бўйича 9 корхона олти ойлик планини бажара олмаган. Капитал қурилиш учун ажратилган маблағлардан 642 минг сўми ўзлаштирилмай қолди. Айрим қурилиш ташкилотлари, айниқса «Ташоблстройтрест»нинг 6-Янгийўл қурилиш-монтаж участкаси, «Ўзбекшахтострой» ва «Алмаликсвинецстрой» трестлари ҳам суст, ҳам сифатсиз ишламоқдалар. Бундай ҳолларга тезда хотима берилиши лозим.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XIII пленуми аҳолига маданий-маиший хизмат кўрсатишни янада яхшилаш юзасидан муҳим тадбирларни белгилаб берди. Бу муҳим вазифаларни бажаришда маҳаллий советлар катта фаолият кўрсатишлари керак. Афсуски, баъзи шаҳар ижроия комитетлари ва маданий-маиший хизмат кўрсатиш бошқармалари бунга етарли эътибор бермаётирлар. Буюртма устахоналарини йириклаштириш, ихтисослаштириш ишлари суст олиб борилмоқда. Натижада область шаҳарларида, айниқса Оҳангарон, Олмалиқ ва Янгийўлда маданий-маиший хизмат кўрсатиш аҳолининг ўсиб бораётган талабларидан орқада қолмоқда. Бу соҳадаги мавжуд барча имкониятлар тезда ишга солиниши даркор.

Шунингдек, барча корхона ва ташкилот, муассаса коллективлари юбилей шарафига олган юксак мажбуриятларини шараф билан бажаришга эришишлари лозим.

Сессия муҳокама қилинган масалалар юзасидан қарор қабул қилди.

Хатларингизга жавоб берамиз

«ОЛМОҚНИНГ БЕРМОҒИ БОР»

«Совет Ўзбекистони» газета редакцияси Киров ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Партия XX съезди» совхози ишчиларидан ана шундай сарлавҳали хат олди. Унда айрим кишилар совхоз мулкини талон-торож қилаётгани баён этилган.

Редакция хатни Фарғона қишлоқ область партия комитетига юбориб, фактларни текшириб кўришни илтимос қилди. Шу муносабат билан қишлоқ хўжалик бўлимининг мудири А. Юдин редакцияга қуйидаги мазмунда жавоб юборди.

Текширишда совхоз ишчиларининг хатида кўрсатилган нуқсонлар асосан тасдиқланди. Бўлимнинг собиқ раҳбарлари Отабоев, Маҳкамов, Набиев, Аҳмедовлар ўзлаштирган 265 сўм пул ундирилиб, совхоз кассасига топширилди, уларга маъмурий чора кўрилди. Чорва молларни талон-торож қилган чўпонлардан Ашуров, Отақулов, ветеринария врачи Худойназаровларнинг иши район прокурорига оширилди.

СЎЛИМ «ЗАРАФШОН»ДА

Бухоро. Ғиждувондаги «Зарафшон» колхозидан фотомухбиримиз А. Тўраев репортажи

Қишлоқ... Ям-яшил боғлари, экинзорлари, лиммо-лим тўлиб оқаётган зилол анҳорлари, ўтлоқлари, шўх болалари билан кўнгилга яқин қишлоқ. Уни ҳар ким ҳам қумсайди. Қишлоқларимиз жамоли айниқса кейинги йилларда янада кўркам, жозибадор, деҳқонларимиз ҳаёти эса мазмунли, қайноқ бўлиб бормоқда. Буни Ғиждувон бошқармасидаги «Зарафшон» колхози мисолида ҳам кўришимиз мумкин.

Ана, қишлоқнинг кўрки клуб (биринчи суратда). Бу ерда колхозчиларнинг дам олишлари учун ҳамма шароит муҳайё. Турли тўгараклар, бой китоб фондига эга кутубхона колхозчилар хизматида. Қуёш ботиши билан йигит-қизлар бу ерда тўпланишади. Ўйин-кулги, ашула, рақс авжига чиқади.

Қишлоқ кўчасидан сумка кўтарган ёшгина йигит шошиб боряпти. Ҳа, бу Бозорбой Холиқов (иккинчи сурат). Ҳамқишлоқлари уни фахр билан:

— Почтальонимиз, — дейишади. Бозорбой ҳар куни ўнлаб хонадонга мамлакатимизнинг узоқ-узоқларидан келган хатларни етказиб беради. Дала шийпонларидаги колхозчилар ҳам, пенсияга чиққан қариялар ҳам уни сабрсизлик билан кутишади. У 150 қарияга пенсиясини уйига элтиб беради, газета ва журналларни қўлтиқлаб, эрталаб колхозчилар билан бирга шийпонларга етиб боради.

— Қандай улгурасиз,— сўрадик Бозорбойдан. У кулиб:

— Хизмат-да. Колхозчиларимиз хатларини, газет-журналларини вақтида олишса, кўнгли тинчиб, унумли ишлашади.

Яхлит карталардаги эгатларга бир меъёрда сув тараётган киши — колхознинг энг миришкор сувчиси Тилов ака Бобоев (учинчи сурат) бўлади.

— Сув ҳосилнинг онаси,— дейди Тилов ака ариқлардан жилдираб оқаётган оби ҳаётга қараб. — Ҳа, ҳосилни кўтарадиган ҳам, агар қарамасангиз ерни бузадиган ҳам сув. Ҳар гектарда юз минг тупгача ниҳол бор. Унинг ҳар бирини меъёрида сувга қондириш учун заргар бўлиш керак, ҳа, ука, заргар бўлиш керак.

Тилов Бобоев 20-бригаданинг энг миришкор сувчиси. Бу бригада аъзолари 80 гектар майдоннинг ҳар гектаридан илгариги 35 центнер ўрнига 40 центнердан ҳосил олишга аҳд қилиб, катта мажбурият олишганда аввало Тилов акадек моҳир сувчиларга ишонишди. Суяги ғўза орасида қотган бундай миришкорлар «Зарафшон»да жуда кўп. Ҳозир улар эгатларга «шарбат» оқизишяпти.

— Қанча гули бор экан?— сўраяпти колхоз раиси Ҳ. Нуруллаев (тўртинчи сурат).

— Беш-олтитадан кўсак, ғуж-ғуж гул, — қувониб жавоб беради бригадир Ҳайдарали Жўраев. Бригада азаматлари ҳам 80 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 25 центнер ўрнига 40 центнердан ҳосил кўтариб, республикамиз ва Ўзбекистон Компартиясининг шонли 40 йиллик тўйига муносиб туҳфа тайёрлаш учун астойдил ишлаяптилар.

— Соғлиқ — туман бойлик,— дейди колхоз касалхонасининг бош врачи (бешинчи сурат) Исмоил Гадоев. Шу сабабли биз ҳар бир колхозчининг, уларнинг болаларининг соғлигини сақлаш учун ҳаракат қиляпмиз.

Зарафшонликлар Исмоил Гадоевдан хурсанд. Бош врач гоҳ дала шийпонида, гоҳ фермада, гоҳ болалар орасида, гоҳ боғбонлар ҳузурида бўлади. Унинг вақти ҳам чекланмаган. «Иш вақтим тамом бўлди» деган сўзни ҳали ҳеч ким ундан эшитгани йўқ. Олтинчи суратда эса Қиём Тожиддинов бошлиқ бригаданинг дала шийпонини кўриб турибсиз. Колхозчилар тушки дам олиш пайтида газета ва журналларни ўқимоқдалар.

Биз бу репортажда улкан хўжалик — «Зарафшон» колхозининг ҳар кунлик қайноқ ҳаётидан фақат бир шингилинигина ҳикоя қилдик, холос.

ДУНЁ ХАРИТАСИ ОЛДИДА

ЖАМОАТЧИЛИК ҒОЯТ ҚИЗИҚМОҚДА

ВАРШАВА, 8 июль. (ТАСС). Ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг Скандинавия мамлакатларига қилган сафари тўғрисида Москва радиоси ва телевидениеси орқали сўзлаган нутқи Польша матбуоти ва жамоатчилигини ғоят қизиқтирди. Газеталар «СССРнинг халқаро обрўси ўсиб бормоқда», «Тинчлик учун курашда яхши ниятдаги барча кишиларнинг куч-ғайратини бирлаштириш керак», «Тинчлик ва дўстлик сафари» деган сарлавҳалар остида ана шу нутқни батафсил баён қилмоқдалар.

«Трибуна люду» газетаси СССР билан Скандинавия мамлакатлари ўртасидаги муносабатлар тинч-тотув яшаш принципларининг реал ва конкрет ифодаси, деб таъкидлайди.

ПЛАНЛАШТИРИШ МАСАЛАЛАРИ ЮЗАСИДАН ХАЛҚАРО СЕМИНАР

8 июлда Москвадаги Чет мамлакатларнинг халқлари билан дўстлик уйида Совет Иттифоқида планлаштириш ишларини ташкил этиш масалалари ва шу соҳадаги тажрибаларга бағишланган халқаро семинар очилди. Осиё, Африка ва Латин Америкасидаги 50 та ривожланаётган мамлакат вакиллари семинарда қатнашишга таклиф этилди.

Бирлашган Миллатлар Ташкилоти секретариатининг вакили Станислав Браун БМТ бош секретари У Таннинг кенгаш қатнашчиларига муваффақият тилаб юборган табрик телеграммасини семинарни очиш вақтида ўқиб берди.

Семинар директори, СССР Фанлар академиясининг корреспондент аъзоси К. Н. Плотников семинар қатнашчиларини иш программаси билан таништириб, энг атоқли совет олимлари ва практиклари планлаштиришни ташкил этиш масалалари ва шу соҳадаги тажрибалар тўғрисида доклад қиладилар, деди. Осиё, Африка ва Латин Америкаси мамлакатларининг планлаштириш соҳасида ишлаётган мутахассислари «СССРда перспектив планлаштиришнинг асосий принциплари», «Халқ хўжалигини планлаштириш моделлари», «Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини планлаштириш методлари ва практикаси» деган темаларда ва бошқа темаларда докладлар тинглайдилар. Семинар қатнашчилари Москвадаги саноат корхоналарига бориб, амалий планлаштириш ишлари билан танишадилар.

Семинар 22 июлгача давом этади. Унинг ишида БМТ кузатувчилари ва маслаҳатчилари қатнашмоқда.

(ТАСС).

ТИНЧЛИК ВА ЯХШИ ҚЎШНИЧИЛИК МИССИЯСИ

АФИНА, 8 июль. (ТАСС). Греция жамоатчилиги ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг Скандинавия мамлакатларига қилинган сафар тўғрисидаги ҳисобот нутқини зўр қизиқиш билан кутиб олди. Афинадаги ҳамма эрталабки газеталар бугун ана шу нутқни баён қилиб, унинг амалий характерга эга эканлигига эътиборни жалб этмоқда.

Бугун «Катимерини» газетаси Совет ҳукуматининг бошлиғи Скандинавияда «самимий меҳмондўстлик»ни кўрди ҳамда унинг Скандинавия мамлакатларининг раҳбарлари билан олиб борган музокаралари фойдали бўлди, деб таъкидлайди.

Скандинавия мамлакатларининг халқлари совет Бош Министрининг визитини тинчлик ва яхши қўшничилик миссияси, деб, ялпи тинчлик ишига қўшилган муҳим ҳисса, деб кутиб олдилар, дейди «Авги» газетаси. Бу визит Совет Иттифоқи ва Скандинавия халқларининг традицион дўстлик алоқаларини кенгайтиришга хизмат қилди. Улар ўртасидаги муносабатлар турли социал системадаги давлатларнинг тинч-тотув яшаш принципларини амалда муваффақият билан рўёбга чиқариш намунасига айланиб кетишдек қулай истиқболга эгадир.

Э. ГЕРҲАРДСЕН: ФОЙДАЛИ ВИЗИТ

ОСЛО, 8 июль. (ТАСС). Норвегия Бош Министри Э. Герхардсен Норвегия ишчи партияси аъзоларининг Гварвадаги (Порс-грунн районп) йиғилишида сўзга чиқди. СССР Министрлар Совети Раиси Н. С. Хрушчевнинг Норвегияга қилган визитига тўхталиб у, бу визитга муваффақиятли ва фойдали сафар, деб баҳо берди.

СССР билан Норвегиянинг сиёсий системаларида катта тафовутлар борлигига қарамай, деди сўнгра у, бир-биримиз билан танишишимиз муҳим аҳамиятга эга. Гарчи кўп соҳаларда келиша олмасак ҳам, муштарак манфаатларимиз кўп. Норвег халқи Хрушчевни муносиб равишда ва ақлирасолик билан кутиб олганини қайд қилаётганимдан хурсандман. Ослода ҳам, шунингдек Берген ва Херойяда ҳам дўстлик вазияти ҳукмрон бўлди.

КАПИТАЛ МАМЛАКАТЛАРИДА СИНФИЙ КУРАШ

АРГЕНТИНА МЕҲНАТКАШЛАРИ КУРАШМОҚДА

БУЭНОС-АЙРЕС. Аргентинадаги қанд заводларининг 100 минг ишчиси ва шакар қамиш экинзорларининг йигирма минг меҳнаткаши иш ҳақини оширишни талаб қилиб, забастовка бошладилар. Ўнлаб қанд заводларида иш тўхтатиб қўйилди. Забастовка қанд саноати меҳнаткашлари миллий федерациясининг раҳбарлигида ўтказилмоқда.

МЕҲНАТ ИНТЕНСИФИКАЦИЯСИНИНГ ОШИРИЛИШИГА ҚАРШИ

ЛОНДОН. Форднинг Ливерпуль яқинидаги Хейлвуддаги автомобиль заводларининг 5 минг ишчиси меҳнат интенсификациясининг кескин оширилишига қарши иш ташлаган эдилар. Улар ишга киришишга қарор қилдилар. Ишчилар бўлиб ўтган оммавий митингда маъмурият уларнинг талабларини қондириш тўғрисида дарҳол музокаралар бошлаши шарти билан забастовкани тўхтатишга қарор қилдилар.

КЕННЕДИ БУРУНИДАГИ ИШЧИЛАРНИНГ ТАЛАБИ

НЬЮ-ЙОРК. Юк машиналари шоферлари касаба союзининг 1000 дан ортиқ аъзоси Кеннеди бурунидаги ракета маркази қурилишида 8 июлда ишни тўхтатиб қўйди.

Касаба союзлар ва ракета марказининг учириш майдончалари қурилишига бетон етказиб берувчи бир қанча компаниялар ўртасидаги жанжал забастовка бошланишига сабаб бўлди. Бу — Кеннеди бурунидаги ишчиларнинг бу йилги тўртинчи йирик забастовкасидир.

АВСТРАЛИЯ ИШЧИЛАРИ ИШ ТАШЛАМОҚДАЛАР

КАНБЕРРА. Сидней ва Мельбурндаги ҳарбий заводларнинг ишчилари кеча 24 соатлик забастовка ўтказдилар. Иш ташловчилар иш ҳақини оширишни ва ўзларининг меҳнат шароитларини яхшилашни талаб қилиб чиқдилар. (ТАСС).

АСОС — ТИНЧ-ТОТУВ ЯШАШ

БЕЛГРАД, 8 июль. (ТАСС). Югославиядаги «Борба» ва «Политика» газеталари Скандинавия мамлакатларига қилинган сафар тўғрисида ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг Москва радиоси ва телевидениеси орқали сўзлаган нутқини «Скандинавия мамлакатларига қилинган визит тинчлик ва дўстлик миссиясидир», «Совет Иттифоқи билан Скандинавия мамлакатлари ўртасида ҳамкорликни мустаҳкамлаш учун йўл очилди» деган сарлавҳалар билан баён қилмоқда.

Газеталар Совет ҳукумати бошлиғининг тинч-тотув яшаш принципи шундай бир реал асоски, турли социал тузумдаги давлатларнинг муносабатлари шу асосга қурилиши мумкин, деган сўзларини олдинги ўринга чиқариб қўймоқда.

СОВЕТ МЕМОРАНДУМИ ТОПШИРИЛДИ

НЬЮ-ЙОРК, 8 июль. (ТАСС). СССРнинг БМТдаги доимий вакили Н. Т. Федоренко кеча АҚШнинг БМТдаги доимий вакили Эдлай Стивенсон билан учрашиб, унга халқаро тинчлик ва хавфсизликни таъминлашда БМТнинг таъсирини кучайтириш соҳасидаги баъзи чоралар тўғрисида СССР ҳукуматининг меморандумини топширди.

Н. Т. Федоренко БМТ бош секретари У Тан ҳузурида бўлди. Н. Т. Федоренко У Тан билан учрашганидан кейин БМТ бош секретарининг вакили бундай деди: СССРнинг доимий вакили халқаро тинчликни ва хавфсизликни таъминлашда БМТнинг таъсирини кучайтириш соҳасидаги баъзи чоралар тўғрисида Совет ҳукуматининг меморандумини У Таннинг маълумоти учун унга топширди.

НАТИЖАСИЗ ВИЗИТ

ПАРИЖ, 8 июль. (ТАСС). Информация министри Ален Пейрефит матбуот конференциясида гапириб, Франция Министрлар Советининг кечаги мажлиси тўғрисида ахборот берди. Унинг матбуот конференциясидаги гапларидан, президент де Голлнинг ва Франция ҳукумати аъзоларидан унга ҳамроҳ бўлиб борган кишиларнинг Ғарбий Германияга қилган визитининг натижалари Франция ҳукуматига манзур бўлмади, деган хулоса чиқариш мумкин.

Франция делегациясининг аъзолари, деди у журналистларга, Франция билан ҳамкорликни ривожлантиришда Ғарбий Германия ҳукумати «бирмунча сусткашлик қилаётганлигини ва иккиланаётганлигини» Боннда уқтириб ўтдилар. «Жаҳондаги воқеаларга баҳо беришда, деди у, ҳар иккала мамлакатнинг фикрида тафовутлар бор, баъзи масалалар устида эса ҳатто келишмовчиликлар ҳам бор, бу келишмовчиликларни икки кун давом қилган музокаралар билан тугатиб бўлмайди». Министр айтдики, қурол-яроғ ишлаб чиқариш соҳасида, масалан, кейинги вақтларда Франция билан Германия Федератив Республикасининг ҳамкорлигини кенгайтириш томон «ҳеч қандай силжиш бўлмади».

«Франция делегацияси шуни қайд қилдики, деди информация министри, Германия Федератив Республикаси ва унинг ҳукумати биз матлуб ва зарур деб ҳисоблаётган қўшма сиёсатни ўтказишга ҳали унчалик тайёр эмасга ўхшайди. Шу сабабли, биз бу соҳада дарҳол муваффақиятга эришиш мумкин, деб хом хаёл қилмаймиз».

ЧЕТ ЭЛ ХРОНИКАСИ

◆ Жанубий Вьетнам партизанлари Нам-Дан ҳарбий лагерига ҳужум қилиб, кучли миномёт ўти билан уни батамом вайрон қилиб ташладилар. Ҳужум натижасида икки америкалик, бир австралиялик офицер ва 57 жанубий вьетнамлик солдат ўлдирилди. Бу — кейинги ўн кун ичида учинчи йирик жанг бўлиб, жангда Жанубий Вьетнамда алоҳида вазифаларни ўтовчи Америка қўшинлари қатнашди.

◆ Американинг физика институти доклад эълон қилди. Бу докладда АҚШ мактаблари коллежлари етарли миқдорда физик олимларини тайёрлаб чиқармаётганлиги ва 1970 йилга бориб зарур бўлган 59.300 физик ўрнига фақат 38.000 физик бўлиши кўрсатиб ўтилади. Докладда яхши тайёрланган физика ўқитувчилари, шунингдек давлат органларида, саноатда ва илмий тадқиқот ташкилотларида ишлаш учун яхши тайёргарлиги бўлган кишиларнинг ҳам ғоят кўп етишмаслиги уқтириб ўтилади.

◆ Мексиканинг ғарби-жанубида кучли зилзила бўлиб ўтди. Герреро штати айниқса катта зарар кўрди. Матбуотнинг хабар беришича, бу штатда 45 киши ҳалок бўлган, неча юзлаб киши яраланган ва ўнлаб киши бедарак йўқолган. Тоғлардаги ва Тинч океан соҳилидаги баъзи шаҳарлар ва аҳоли яшайдиган пунктлар батамом вайрон бўлган.

◆ 3 июлдан 5 июлгача бўлган уч кунлик байрам вақтида (4 июлда Қўшма Штатларда миллий байрам — Мустақиллик куни нишонланади) Қўшма Штатларда рўй берган бахтсизлик ҳодисалари натижасида 709 киши ҳалок бўлди.

◆ Статистика маълумотларига қараганда, кейинги уч ой мобайнида Уругвайда нарх-наво 15 процент ошган. Озиқ-овқат маҳсулотлари, кийим-кечак ва квартира ҳақи айниқса қимматлашган.

◆ Иордания янги ҳукуматининг состави эълон қилинди: бош министр ва юстиция министри — Бахжат Талхуни, ташқи ишлар министри — Қадри Туқан, ички ишлар министри — Муҳаммад Наззал Арнутий, мудофаа ва коммуникациялар министри — Салоҳ Абузаид, миллий экономика министри — Одил Шамилийдир.

◆ Жанубий Кенсингтондаги (Лондон) табииёт тарихи музейига ўғрилар кирган. Улар витринани бузиб, 20.000 фунт стерлинг турадиган саноат олмослари коллекциясини ўғирлаганлар. Ўғрилар қочиб кетишган. (ТАСС).

Редактор ўринбосари
Ҳ. НУРУЛЛАЕВ.

ЭЪЛОНЛАР * ТОМОШАЛАР * РЕКЛАМАЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

10 ИЮЛДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 дан — Олмаота телестудияси эшиттиришлари.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 10/VII да Дилором, 11/VII да Куба қизи.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРНИНГ ЕЗГИ БИНОСИДА — Огаҳий номли Хоразм театри гастроллари — 10/VII да Бир ғунча очилгунча, 11/VII да Ошиқ Ғариб ва Шоҳсанам.

ПУШКИН НОМЛИ ПАРКДА — 11 ва 12/VII кеч соат 9 да Ўзбекистон ССР халқ артисти Комилжон Отаниёзов раҳбарлиги ва иштирокида Хоразм ансамблининг катта концертлари (2 бўлимда). Билетлар сотилмоқда.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Шоҳсанам ва Ғариб — «СПУТНИК» (кундуз соат 12, 2, 4 ва кеч 6 да). «ЮЛДУЗ» (кундуз 5, кеч 7 ва 9 да), «ВАТАН», НАВОИЙ номли, «ИСКРА», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Банкда ишловчи қиз — «МОСКВА» (кундуз соат 12, 2, 4 ва кеч 6 да). «ВОСТОК» (эрталаб 11, кундуз 3,5 ва кеч 7 да), «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Кечувда учрашув — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 10 да), «ЁШ ГВАРДИЯ», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Итальянча қўйди-чиқди — «МОСКВА» (кеч соат 8 ва 10 да), «ВОСТОК (эрталаб 9 ярим, кундуз 1, кеч 9 ва 10-45 минутда), «СПУТНИК», «ДРУЖБА», «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун).

Вой, бу қизлар — «МИР»» (кундуз ва кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА

(кеч соат 9-10 минут ва 10 ярimda)

Аблаҳлар тўдаси — «ОКТЯБРЬ».

Шоҳсанам ва Ғариб — «ВАТАН», НАВОИЙ номли ТЕЛЬМАН номли.

Юқори табақага кириш йўли — «ФЕСТИВАЛЬ».

Нотаниш аёл хати — КАФАНОВ номли.

Вой, бу қизлар — «ХЕВА», «РАКЕТА».

Король Королю — «САЛЮТ».

Узоқ чегарада — «УДАРНИК».

Жунгли — «1 МАЙ».

«Ошиқлар» ва «Пичоқлар» — КИРОВ номли.

Эрта ҳамиша мавжуд — ФРУНЗЕ номли.

Итальянча қўйди-чиқди — «ШАРҚ».

Енгилтак — СТЕПАН РАЗИН номли.

Банкда ишловчи қиз — ПУШКИН номли, «ПАХТАКОР».

Кинофильмлар прокати Ўзбекистон конторасi
КИНОТЕАТРЛАР ЭКРАНИГА
янги бадиий фильмлар чиқаради:

Крепостной актриса

Бу фильм Николай Стрельниковнинг «Холопка» деган опереттаси асосида қўйилган.

Сценарий автори — Л. Захаров (Е. Гернен либреттоси асосида).

Постановкачи режиссёр — Роман Тихомиров.

Бош ролларда: Тамара Семина, Сергей Юрский, Евгений Леонов, Сергей Филиппов.

ЕТТИ ДАДИЛ

НОМЛИ ФИЛЬМ ЭКРАНЛАРГА ҚАЙТАДАН ЧИҚАРИЛАДИ.

Сценарий авторлари — Ю. Герман, С. Герасимов.
Режиссёр — С. Герасимов.
«Ленфильм» киностудияси 1936 йилда ишлаган.
Горький номли киностудия 1963 йилда қайта таҳрир қилган.

ОҚ КАРВОН

НОМЛИ ГРУЗИН ФИЛЬМИ.

Бу фильм ўзларининг оғир меҳнатини чексиз севган, кучли, софдил ва мард кишиларни тасвирлайди.

Сценарий автори — Мераб Элизошвили.

Постановкачи режиссёрлар — Элдар Шенгелая, Тамаз Мелиава.

Ролларда: Багашвили, Шенгелая ва бошқалар қатнашади.

ЁЗ БЕНОР УТДИ

номли кенг экранли фильмнинг оддий варианти

Миллионлар санъати

НОМЛИ РАНГЛИ ТУЛА МЕТРАЖЛИ ҲУЖЖАТЛИ ФИЛЬМ.

Сценарий авторлари — Д. Анастасьев, А. Арканов.

Режиссёр — А. Лебедев.

Ҳужжатли фильмлар марказий студияси ишлаган.

БАШНЯ КРАНЛАРИ МЕХАНИЗАЦИЯ БОШҚАРМАСИГА темир йўл ишчилари, башня кранларини монтаж қилувчи слесарлар, ремонт қилувчи слесарлар ва машинистлар

КЕРАК

Елгиз кишилар ётоқ билан таъминланади.

Тошкент шаҳар, Сапёрная кўчаси, 10-уйда кадрлар бўлимига учрашилсин.

САБЗАВОТ-ПОЛИЗ ЭКИНЛАРИ ВА КАРТОШКА ИЛМИЙ ТЕКШИРИШ ИНСТИТУТИГА инженерлар: қурувчи, ирригатор, русча машинисткалар

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент область, Калинин район, Қозоқкенгсой. Телефон 4-28-82.

БИЗНИНГ АДРЕСИМИЗ: «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ, 26-УЙ.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — 26545, Редактор ўринбосарлари — 27914, 29323. Масъул секретарь — 34455. Масъул секретарь ўринбосарлари — 27283. Партия турмуши — 33469, 27221. Пропаганда — 31226. Саноат, қурилиш ва транспорт — 34780. Совет қурилиши — 33258. Қишлоқ хўжалик — 27604 Адабиёт ва санъат — 32036, 27221. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 34451. Маҳаллий ахборот — 32347. Оммавий ишлар ва хатлар — 29005, 33553. Иллюстрация — 34524. Стенографистка — 27343. Эълонлар — 28142. Коммутатор — 30249, 30250, 30251, 30252, 30253, 30254, 30255, 30256, 30257, 30258.

«Совет Ўзбекистони», «Правда Востока» ва «Ҳақиқати Ўзбекистон» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Р. 06820. ИНДЕКС — 64543. № Б — 159.